ස්ථාවර ක්‍රමවේද මගින් නායයෑම් අවදානම අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ස්ථානීය පාරිසරික හා සමාජයීය කළමනාකරණ සැලැස්ම

ආපදා ස්ථානීය අංක. 231,232,233,234 සහ 235
රඹුක්කන සිට කඩුගන්නාව දක්වා වූ දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිත ස්ථානවල අස්ථායි බෑවුම්

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය

මාර්තු 2026

ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව
ASIAN INFRASTRUCTURE INVESTMENT BANK
වෙනුවෙන්

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය
99/1, ජාවත්ත පාර, කොළඹ 05
දු.ක. 011-2588946, 011-2503431, 0112-2500354
සකසන ලදී

පටුන

1. හැඳින්වීම 1

1.1 ව්‍යාපෘති පසුබිම 1

1.2 අපේක්ෂිත පරිශීලකයන් 1

2. නායයෑම් සිදුවූ ස්ථානයේ තොරතුරු සහ පිහිටීම පිළිබඳ විස්තරය 1

2.1 ව්‍යාපෘතියේ නම 1

2.2 ව්‍යාපෘති ස්ථානයේ පිහිටීම 2

2.3 භූ ලක්ෂණ සහ ඉඩම් අයිතිය 3

2.4 ප්‍රදේශයේ දේශගුණික ලක්ෂණ 5

2.5 ප්‍රදේශයේ ජන විකාශන ලක්ෂණය 5

3. සිදුවූ නායයෑම් උපද්‍රව පිළිබඳ තොරතුරු 5

3.1 නායයෑම් ආපදාවේ ස්වභාවය 5

3.2 නායයෑමෙන් සිදුව ඇති බලපෑම හා ප්‍රතිවිපාක 6

3.3 පවතින අවදානම අවම කිරීම සඳහා මේ වන විට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග 6

3.4 ඉවත් කිරීම් 6

3.5 නැවත පදිංචි කිරීම ප්‍රගතිය 6

4. පාෂාණ කඩා වැටීම සිදුවන ප්‍රදේශය, ඊට යාබද ප්‍රදේශ සහ වර්තමාන අවදානම් මට්ටම පිළිබඳ තොරතුරු 6

4.1 නායයෑමේ ප්‍රදේශය 6

4.2 පාෂාණ කඩා වැටීමේ ප්‍රදේශයට යාබද ප්‍රදේශය 7

4.3 වර්තමාන අවදානම් ස්වභාවය 8

5. ව්‍යාපෘතිය යටතේ අපේක්ෂිත පිළිසකර කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් 8

6. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් මගින් බලපෑමට ලක්විය හැකි සංවේදී ඒකක සහ හානි වූ ඒකක පිළිබඳ විශේෂ සඳහනක් සහිත අවට පරිසරය පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් 9

7. ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හා අවදානම් හඳුනා ගැනීම 12

7.1 හිතකර බලපෑම් 12

7.2 අහිතකර බලපෑම් 12

7.2.1 ජල විද්‍යාත්මක බලපෑම් 12

7.2.1.1 ප්‍රදේශයේ ජලාපවහන රටාව කෙරෙහි බලපෑම 12

7.2.1.2 ජල දූෂණය සම්බන්ධයෙන් ඇති බලපෑම 13

7.2.1.3 ඛාදන බලපෑම් සහ ගංගාවන්හි පතුල වෙනස් වීම 13

7.2.1.**4** අක්‍රමවත් වැසිකිළි භාවිතය නිසා ජලයෙන් පැතිරිය හැකි ආසාධන 13

7.2.1.5 පහළ ප්‍රදේශයේ ජල පරිභොජකයන්ට ඇති විය හැකි බලපෑම් 13

7.2.1.**6** භූගත ජල මට්ටමට හා භූගත ජලයේ ගුණාත්මකභාවයට විය හැකි 13

7.2.2 පාරිසරික බලපෑම් 13

7.2.2.1 ශබ්දය හා කම්පන මගින් ඇති විය හැකි බලපෑම් 13

7.2.2.2 වායු දූෂණය හේතුවෙන් සිදුවන බලපෑම 14

7.2.2.3 ඝන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී ඇතිවන ගැටළු 14

7.2.2.4 පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් අනතුරුදායක ද්‍රව්‍ය භාවිතය 14

7.2.3 ජීව විද්‍යාත්මක /පරිසර විද්‍යාත්මක බලපෑම 14

7.2.3.1 සැලකිය යුතු වනජීවී වාසස්ථානවල බලපෑම් 14
7.2.3.2 සත්ත්ව හා ශාක විශේෂ කෙරෙහි බලපෑම් 14
7.2.4 සාමාජීය හා ආර්ථික බලපෑම් 14
7.2.4.1 ප්‍රතිස්ථාපනය කල යුතු ප්‍රදේශය තුල හෝ යාබදව පිහිටා ඇති කෘෂිකාර්මික බිම් 14
7.2.4.2 කම්පන නිසා ගොඩනැගිලි වලට විය හැකි බලපෑම 14
7.2.4.3 භූමියට සහ අනාගත සංවර්ධන කටයුතුවලට ප්‍රවේශය අහිමි වීම 14
7.2.4.4 ජීවනෝපාය/ව්‍යාපාර සහ ආදායම් උපයන ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි බලපෑම් 14
7.2.4.5 සේවා සැපයීම කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම (ජල සැපයුම, අපජලය, විදුලිය) 15
7.2.4.6 යටිතල පහසුකම් සහ ආරක්ෂාව අහිමි වීම හේතුවෙන් ඇති වන බලපෑම 15
7.2.4.7 කඳවුරු සහ ව්‍යාපෘති භූමිය ස්ථානගත කිරීමේ අවශ්‍යතා 15
7.2.4.8 සහ කාර්ය මණ්ඩලය / ව්‍යාපෘති භූමිය අවට ජීවත් වන පුද්ගලයින් අතර සබඳතා සහ ආරවුල් ඇතිවීමේ හැකියාව 15
7.2.4.9 ඉදිකිරීම් කටයුතු වලදී සේවකයන්ගේ ආරක්ෂාව 15
7.2.4.10 ඉදිකිරීම් කටයුතු මගින් මහජනතාවට ඇතිවන ආරක්ෂාව: මගීන් සඳහා පවතින ඉහළ අවදානම 15
7.2.4.11 ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම් (විශේෂයෙන් මාර්ග හෝ දුම්රිය ප්‍රවේශය තාවකාලිකව අහිමි වීම, මාර්ග තදබදය මගින් ඇතිවන අවදානම) 15
8. ස්ථානයට විශේෂිත වූ අවදානම් විශ්ලේෂණය 16
9. සැලකිය යුතු පාරිසරික හා සමාජ බලපෑම් 17
9.1 සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු සඳහා වන ප්‍රමුඛත්වය :කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා වන සම්මත ගිවිසුම් ගත අවශ්‍යතා ඉක්මවා සැලකිය යුතු විශේෂිත සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබද කරුණු 17
9.2 ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය ලබා ගැනීම 17
10. පාරිසරික හා සාමාජීය කළමනාකරණ සැළැස්ම (ESMP) 17
10.1 නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 17
10.2 පදිංචි ජනතාව ඉවත් කිරීම 17
10.3 හානියට පත් ව්‍යුහයන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය, යටිතල පහසුකම් (හිමිකරුවන්ගේ ලිඛිත එකඟතාවය) 17
10.4 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් දේපල/භාවිතයන් අහිමිවීම සඳහා වන්දි ගෙවීම 17
10.5පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ අධ්‍යාපනය ලබා දීම 17
10.6 සැළසුම් මත පදනම් වූ පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් සලකා බැලීම 18
10.7 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ සිදුවන බලපෑම් අවම කිරීම 19
10.7.1 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ අනුකූල වීම සඳහා වන ප්‍රමිතීන් 19
10.7.2 නාය ස්ථානයට විශේෂිත හානිය අවම කිරීම 21
10.7.3 ස්ථානයට අදාල විශේෂිත අධීක්ෂණ තත්ත්වයන් 24
11. පදිංචි ජනතාව සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන - පවත්වා ඇති හෝ පැවැත්වීමට නියමිත උපදේශන සේවාවන් 25
11.1 මහජන උපදේශන 25
11.2 දැනුවත් කිරීම් සඳහා සම්බන්ධ වූ පාර්ශවකරුවන් උපදේශනවලදී ලබා දුන් නිර්දේශ හෝ එකඟතාවන් (ඇමුණුම II බලන්න) 25
12. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමට අවශ්‍ය යෝග්‍යතා , කැමැත්ත ප්‍රකාශනය , එකඟතාව සහ අනුමත කිරීම් 25

12.1 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම 25
12.2 ව්‍යාපෘතියට අදාළ රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගේ අනුමැතිය 26
12.3 පෞද්ගලික ඉඩම් හිමිකරුවන්ගෙන් අනුමැතිය ලබාගැනීම/නෛතික බැඳීම/ විරුද්ධත්වයක් නොමැති වීම 26
13. දුක්ගැනවිලි වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ යාන්ත්‍රණය 27
14. තොරතුරු අනාවරණය කිරීම 27

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව

ඇමුණුම 1: ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ සහ අදහස් විමසීම් සිදුකරණ අතරතුර ලබාගත් ඡායාරූප i
ඇමුණුම II: පාර්ශවකරුවන් සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡා තුලදී අනාවරණය වූ විශේෂ කරුණු : කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය. i
ඇමුණුම III: රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගෙන් සහ පාරිසරික ආයතනවලින් අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියා පටිපාටිය. ii
ඇමුණුම IV: අධ්‍යාන කණ්ඩායම iii
ඇමුණුම V: යොමු ලැයිස්තුව iii

රූපසටහන් ලැයිස්තුව

රූපය 1: ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයේ යෝජිත නායයෑම් අවම කිරීමේ ස්ථාන. 2
රූපය 2: ස්ථානීය අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235 ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශය පෙන්වන සිතියම 3
රූපය 3a: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 231 හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය. 4
රූපය 3b: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 232, 233, සහ 234 හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය 4
රූපය 3c: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 235, හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය. 5
.... 5
රූපය 4: ගූගල් රූපය, හරස් කඩ, ඉඩම් භාවිතය, අවදානම් අංග සහ ස්ථානයේ විශේෂ ලක්ෂණවල ඡායාරූප 5
රූපය 5a: ස්ථානීය අංක 231 (CH 60/72) හි දුම්රිය මාර්ගය සේදී ගිය ප්‍රදේශය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය. 10
රූපය 5b: ස්ථානීය අංක 231 හි දුම්රිය මාර්ගයට පහළින් පිහිටි වර්ෂා කාලයේදී පමණක් ඇති වන ජල ප්‍රවාහ මාර්ගය සහ හානියට පත් බෝක්කුව 10
රූපය 5c: ඉහළකෝට්ටේ සිට බලන දුම්රිය ස්ථානය දක්වා දුම්රිය මාර්ගයේ දෙපස පිහිටි ප්‍රදේශය මගීන් විසින් ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ලෙසද භාවිත කරනු ලැබේ. 10
රූපය 5d: ස්ථානීය අංක 231 හි ඉහළ බෑවුමෙන් දුම්රිය මාර්ගය දෙසට ගලා එන වර්ෂා කාලයේදී පමණක් ඇති වන ජල මාර්ගය 10
රූපය 5e: අංක 231 ස්ථානය ආසන්නයේ, දුම්රිය මාර්ගය අසල ඇති සොහොන 10
රූපය 5f: ස්ථානීය අංක 232 හි නායයෑම් ප්‍රදේශය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය, එමෙන්ම මෙම ප්‍රදේශය ආසන්න නිවාස වෙත ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ලෙසද භාවිත කරනු ලැබේ. 10
රූපය 5g: ස්ථානීය අංක 233 හි දුම්රිය මාර්ගය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය සහ විදුලි සැපයුම් පද්ධතිය 11
රූපය 5h: බලන – කඩුගන්නාව ප්‍රධාන මාර්ගයට පිවිසුම් මාර්ගය 11
රූපය 5i: ස්ථානීය අංක 234 හි ඉහළ සීමා ප්‍රදේශයේ වෘක්ෂලතා ආවරණය 11
රූපය 5j: ස්ථානීය අංක 234 හි හානියට පත් දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිත වෘක්ෂලතා ආවරණය 11
රූපය 5k: ස්ථානීය අංක 234 හි දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිත වෘක්ෂලතා ආවරණය 11
රූපය 5l: ස්ථානීය අඩවි අංක 235 හි හානියට පත් පහළ බෑවුම් කොටස 11
රූපය 5m: ස්ථානීය අංක 232 හි ඉහළ අවදානම් සහිත නිවසක ඉරි තැළී ගිය බිම් මතුපිට 11

වගු ලැයිස්තුව

වගුව 1: අවම කිරීමේ ස්ථානවල ස්ථානීය සහ පරිපාලන විස්තර 2
රූපය 2: අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ස්ථානවල භූ ආකෘති විද්‍යාත්මක සහ පාරිසරික ලක්ෂණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ . 7
රූපය 3: ගල් කඩා වැටීම් / නායයෑම් අවදානම අවම කිරීම සඳහා අවම කිරීමේ ස්ථාන ආශ්‍රිතව නිර්දේශිත ක්‍රියාමාර්ග 9
වගුව 4: සෘණාත්මක බලපෑම් හා ඒවා වැදගත් වන මට්ටම 12
වගුව 5: ස්ථානයට විශේෂිත වූ අවදානම් විශ්ලේෂණය..16
වගුව 6: සැළසුම් අදියරේ දී පාරිසරික හා සමාජ තත්ත්ව සලකා බැලීම 18
වගුව 7: පාරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණයට අනුකූල වීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුගේ අවශ්‍යතාවයන් ES & HS... 19
වගුව 8: ස්ථානීය ES & HS අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර 21
වගුව 9: පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණ සැලසුම; ඉදිකිරීම් අදියර 24
වගුව 10: බාධා ඉවත් කර ගැනීම්, විරෝධතා නොමැති බව, කැමැත්ත සහ අනුමත කිරීම්..............................25
වගුව 11: අනුමැතීන් ලබාගැනීම සඳහා නියමිත කාල රාමුව..26
වගුව 12: තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ යෝජිත සැළැස්ම 27
වගුව 13: තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා සම්බන්ධ කරගත් ආයතන සහ නිලධාරීන්...28

කෙටි යෙදුම්

AIIB	ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව Asian Infrastructure Investment Bank
CEA	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය Central Environmental Authority
DFC	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව Department of Forest Conservation
DS	ප්‍රාදේශිය ලේකම් Divisional Secretary
DWLC	වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව Department of Wild Life Conservation
EH & S	පරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණය Environmental Health & Social
E&SU of PMU	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ අංශයේ පාරිසරික සමාජ ඒකකය Environmental & Social Unit of Project Management Unit
ESMF	පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව Environmental and Social Management Framework
SSE & SMP	ස්ථානීය විශේෂිත පාරිසරික හා සමාජ කළමානාකරණ සැළසුම Site Specific Environmental and Social Management Plan
ESMP	පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ සැළසුම Environmental and Social Management Plan
GN	ග්‍රාම නිලධාරී Grama Niladhari
GOSL	ශ්‍රී ලංකා රජය Government of Sri Lanka
GSMB	භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය Geological Surveys & Mines Bureau
NBRI	ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය National Building Research Institute
RHS	දකුණු පස Right Hand Side
LHS	වම් පස Left Hand Side

1. හැඳින්වීම

1.1 ව්‍යාපෘති පසුබිම

ශ්‍රී ලංකා රජය ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව (AIIB) හා සම්බන්ධ වෙමින් එම බැංකුවේ මූල්‍ය ආධාර මත අවම කිරීමේ පියවර ව්‍යාපෘතිය මගින් නායයෑම් අවදානම අවම කිරීම(RLVMMP) යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් 6ක දිස්ත්‍රික්ක 13ක නාය යෑම් සිදුවන ස්ථාන පිළිසකර කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය පරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණමය වශයෙන් AIIB බැංකුවේ හා ලංකා රජයේ නීතිරීතිවලට අනුකූලව සිදුවිය යුතුය. ව්‍යාපෘති යේ ස්වභාවය සහ එහි ක්‍රියාවලිය සැලකිල්ලට ගනිමින් AIIB බැකුව අපේක්ෂා කරන පරිදි ඔවුන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති වලට අනුකූල වන පරිදි පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවක් (ESMF) සකසා ඇත.

පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවහි (ESMF) අරමුණු වන්නේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී AIIB බැංකුවේ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේද සහ ජාතික පාරිසරික හා සමාජ ප්‍රඥප්තිය පිළිබද මාර්ගොපදේශයන් සැපයීමයි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වශයෙන්, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය (ජා.ගො.ප.ආ.) සමස්ත ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් සකස් කරණු ලබන පාරිසරික හා සමාජීය කළමනාකරණ රාමුව, ව්‍යාපෘති ය ට අදාල පාර්ශවයන් ඒ ආකාරයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

පාරිසරික, සමාජ, සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ තත්ත්වයන් ව්‍යාපෘති ස්ථානයෙන් ස්ථානයට වෙනස් වන බැවින් එවැනි වෙනස් වන නිශ්චිත තත්වයන් පිළිබද අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ. එමනිසා පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවට අනුව පාරිසරික සහ සමාජයීය ඇගයීම් සඳහා එක් එක් නායයාම් ස්ථානයට විශේෂිත වූ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ වාර්තා (SSE & SMP) සකසා ඇත. එම ස්ථානයේ විශේෂිත පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණය පිළිබද සැළසුම් මගින් විශේෂිත පිළිසකර ක්‍රමවේදයන්, සෞඛ්‍ය, සමාජ සහ ආරක්ෂණ කළමනාකරණය සම්බන්දයෙන් සලකා බැලිය යුතු අංශයන් පිළිබද ඉදිකිරීම් සහ මෙහෙයුම් කාලය තුල අවශ්‍ය මග පෙන්වීම් ලබාදෙනු ඇත.

මෙම විශේෂිත පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම RLVMMP යටතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දුම්රිය මාර්ගයේ රඹුක්කන සිට කඩුගන්නාව දක්වා වූ දුම්රිය මාර්ගය දිගේ පිහිටි අස්ථායි බෑවුම් නායයෑම් අවම කිරීමේ ස්ථානය සඳහා සකස් කර ඇත. **ගැඹුරු පාරිසරික හා සමාජ අධ්‍යයනයකින් පසුව සකස් කර ඇති මෙම සැළසුම මගින් පහත කරුණු පිළිබඳව ඉහළ අවධානයක් යොමු කර ඇත**

i. ව්‍යාපෘතියට අදාල කලාපයේ සංවේදී පාරිසරික හා සමාජීය අංග හඳුනා ගැනීම.
ii. ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් සැලකිය යුතු පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම් හඳුනා ගැනීම.
iii. හානිය අවම කරන පියවර යෝජනා කිරීම.
iv. මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාල වන පාරිසරික සහ සමාජ නිරීක්ෂණ අවශ්‍යතා තීරණය කිරීම.
v. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන අතරතුර අදාළ පාරිසරික නියාමයන් හා ක්‍රියාපටිපාටීන් අධ්‍යනය කිරීම.

1.2 අපේක්ෂිත පරිශීලකයන්

යෝජිත ව්‍යාපෘතිය හා සම්බන්ධ පාරිසරික හා සමාජීයගැටළු, සහ නාය යාම අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් මෙම වාර්තාවෙන් සපයන අතර නායයෑම් අවම කිරීමේ සැලසුම් කණ්ඩායම, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය (PMU) සහ කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ව්‍යාපෘති යේ පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවෙහි අඩංගු සංරචක, ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී භාවිතා කිරීමට අදහස් කරයි. නිශ්චිත පාරිසරික කළමනාකරණ සැලසුම (https://rlvmmp.lk/) වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කරණු ලබන අතර මේ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් පරාසයක උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ට (පොදු ජනතාව, වෙනත් ආයතන/සංවිධාන) පරිශීලනය කල හැක. කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ටද වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති මෙම ස්ථානීය පාරිසරික හා සාමාජීය කළමනාකරණ සැළැස්ම (ESPM) පරිශීලනය කර, ඔවුන්ගේ ස්ථානීය පාරිසරික හා සාමාජීය කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරී සැළැස්ම (SSE-SMAP) සකස් කිරීමේ පදනම ලෙස යොදාගත හැක.

2. නායයෑම් සිදුවූ ස්ථානයේ තොරතුරු සහ පිහිටීම පිළිබඳ විස්තරය

2.1 ව්‍යාපෘතියේ නම

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ඉහළකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා වූ උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235 ස්ථානවල බෑවුම් කඩාවැටීම් අවම කිරීමේ ස්ථානය.

2.2 ව්‍යාපෘති ස්ථානයේ පිහිටීම

යෝජිත අවම කිරීමේ ස්ථාන පහ ග්‍රාම නිලධාරී වසම් කිහිපයකට අයත් වන අතර, ඒවා මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයට අයත් මාවනැල්ල සහ යටිනුවර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන්ට අයත් වේ. *(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා: අවම කිරීමේ ස්ථානවල ස්ථානීය සහ පරිපාලන විස්තර වගුව 1 බලන්න).*

වගුව 1: අවම කිරීමේ ස්ථානවල ස්ථානීය සහ පරිපාලන විස්තර

ස්ථානීය අංක	ස්ථානය	GPS ඛණ්ඩාංක	ග්‍රාම නිලධාරී වසම	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
231	CH 60/72 (ඉහළකෝට්ටේ දුම්රිය ස්ථානය අසල)	7.273477 N 80.474788 E	24B දුනුගම මාලියද්ද	මාවනැල්ල
232	CH 62/26 (බලන දුම්රිය ස්ථානය)	7.266547 N 80.490464 E	මොරගොල්ල මහකන්ද	යටිනුවර
233	CH 62/41 (බලන- කඩුගන්නාව)	7.265916 N 80.493191 E		
234	CH 62/53 – CH 62/55 (බලන- කඩුගන්නාව)	7.264554 N 80.494056 E	වෙරලුගොල්ල	
235	CH 64/12 – CH 64/13 (බලන- කඩුගන්නාව)	7.254133 N 80.508935 E	ඉහලමුදලිවත්ත	

ආසන්නතම දුම්රිය ස්ථානය සහ ස්ථානය වෙත ප්‍රවේශය – ඉහළකොට්ටේ දුම්රිය ස්ථානය (ස්ථාන කේතය – IKT) ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයේ 40 වන දුම්රිය ස්ථානය වේ. මෙම ස්ථානය කොළඹ කොටුව සිට කි.මී. 96.74ක දුරින් පිහිටා ඇත. එය ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ නාවලපිටිය මෙහෙයුම් ප්‍රදේශය මඟින් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. **ස්ථාන අංක 231**, ඉහළකෝට්ටේ දුම්රිය ස්ථානයෙන් බලන දුම්රිය ස්ථානය (41 වන දුම්රිය ස්ථානය, කේතය – BNA) දෙසට ආසන්න වශයෙන් කි.මී. 2ක දුරින් පිහිටා ඇති අතර අනෙකුත් ස්ථාන බලන සහ කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථාන අතර පිහිටා ඇත. **ස්ථාන අංක 232**, බලන දුම්රිය ස්ථානයෙන් කි.මී. 0.1ක දුරින් පිහිටා ඇත. **ස්ථාන අංක 233 සහ 234** බලන දුම්රිය ස්ථානයේ සිට කි.මී. 0.5ක පමණ දුරකින් පිහිටා ඇති අතර **ස්ථාන අංක 235** කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථානයෙන් (42 වන දුම්රිය ස්ථානය, කේතය – KGW) ආසන්න වශයෙන් කි.මී. 1.4ක දුරින් පිහිටා ඇත.

(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා පිළිවෙලින්, ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයේ යෝජිත නායයෑම් අවම කිරීමේ ස්ථාන අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235 වෙත ප්‍රවේශය පෙන්වන සිතියම් සඳහා රූප සටහන් 1 සහ 2 වෙත යොමු වන්න.)

රූපය 1: ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයේ යෝජිත නායයෑම් අවම කිරීමේ ස්ථාන.

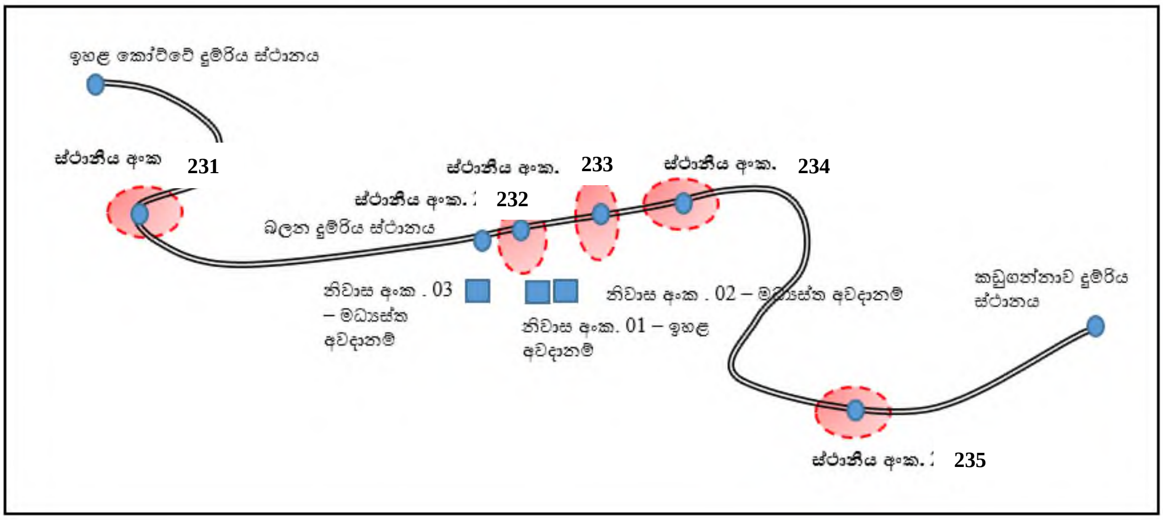

රූපය 2: ස්ථානීය අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235 ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශය පෙන්වන සිතියම

2.3 භූ ලක්ෂණ සහ ඉඩම් අයිතිය

ස්ථානීය අංක 231 උඩරට දුම්රිය මාර්ගය ඔස්සේ ඉහළකෝට්ටෙ දුම්රිය ස්ථානයේ සිට කිලෝමීටර 2 ක් පමණ දුරින් පිහිටා ඇත. මෙම ස්ථානය මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 383 ක උන්නතාංශයක පිහිටා ඇත. අංක 231 ස්ථානයේ හානියට පත් දුම්රිය කොටසේ දිග ආසන්න වශයෙන් මීටර් 200 කි.

ස්ථානීය අංක 232 බලන දුම්රිය ස්ථානයට ආසන්නව පිහිටා ඇති අතර, එය සාමාන්‍ය මුහුදු මට්ටමට වඩා ආසන්න වශයෙන් මීටර් 443ක උසකින් පිහිටා ඇත. අවම කිරීමේ කටයුතු සඳහා යෝජිත ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් මීටර් 500කි.

ස්ථානීය අංක 233 සහ ස්ථාන අංක 234 බලන සහ කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථාන අතර පිහිටා ඇත. ස්ථාන අංක 233 සහ ස්ථාන අංක 234 හි පිහිටා ඇති උස පිළිවෙළින් සාමාන්‍ය මුහුදු මට්ටමට වඩා මීටර් 452 සහ මීටර් 454කි. මෙම ස්ථානවල හානි වූ දුම්රිය කොටස්වල දිග පිළිවෙළින් ආසන්න වශයෙන් මීටර් 250 සහ මීටර් 300කි.

ස්ථානීය අංක 235 කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථානය ආසන්නයේ පිහිටා ඇති අතර, එය සාමාන්‍ය මුහුදු මට්ටමට වඩා ආසන්න වශයෙන් මීටර් 521ක උසකින් පිහිටා ඇත. ස්ථාන අංක 235 සඳහා යෝජිත අවම කිරීමේ කටයුතු සිදුකරන ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් මීටර් 150කි.

යෝජිත සියලුම අවම කිරීමේ ස්ථාන ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ පරිපාලන බලප්‍රදේශයට අයත් වේ. ඉඩම් අයිතිය අනුව, ස්ථාන අංක 231, 234 සහ 235 ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් දුම්රිය රක්ෂිත භූමි තුළ පිහිටා ඇති අතර, ස්ථාන අංක 232 සහ 233 හි පහළ බෑවුම් ප්‍රදේශ පුද්ගලික අයිතිය යටතේ පවතින ඉඩම් තුළ පිහිටා ඇත.
(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානයේ හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූප 3a, 3b, සහ 3c බලන්න)

රූපය 3a: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 231 හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය.

රූපය 3b: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 232, 233, සහ 234 හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය.

රූපය 3c: යෝජිත ආපදා අවම කිරීමේ ස්ථානීය අංක 235, හා අවට පාරිසරික ලක්ෂණ සහ සේවා යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගූගල් රූපය.

2.4 ප්‍රදේශයේ දේශගුණික ලක්ෂණ

වාර්ෂික දළ වර්ෂාපතනය – 228.73 මි.මී
වාර්ෂික දළ උෂ්ණත්වය – 26.05ºC
(මූලාශ්‍රය: https://weatherandclimate.com)

2.5 ප්‍රදේශයේ ජන විකාශන ලක්ෂණය

ග්‍රාම නිලධාරිනී ආර්.සී.අයි.කේ. රත්නායක මහත්මියගේ තොරතුරු අනුව, ස්ථාන අංක 231 දුණුගම මාලියද්ද 24බී ග්‍රාම නිලධාරි වසමට අයත් වන අතර, එහි සමස්ත ජනගහනය 1,996කි (කාන්තා – 1,014; පිරිමි – 982).

ග්‍රාම නිලධාරී ඩබ්ලිව්.කේ.ආර්.කේ. රණසිංහ මහතාගේ තොරතුරු අනුව, ස්ථාන අංක 232 සහ ස්ථාන අංක 233 මොරගොල්ල මහකන්ද ග්‍රාම නිලධාරි වසමට අයත් වන අතර, එහි සමස්ත ජනගහනය 454කි (කාන්තා – 231; පිරිමි – 223).

ග්‍රාම නිලධාරී කේ.ඒ.ඩී.ඩී.පී. කෝරලේආරච්චි මහතාගේ තොරතුරු අනුව, ස්ථාන අංක 234 වේරළුගොල්ල ග්‍රාම නිලධාරි වසමට අයත් වන අතර, එහි සමස්ත ජනගහනය 961කි (කාන්තා – 488; පිරිමි – 473).

ග්‍රාම නිලධාරී කේ.ජී.යූ. තිලකරත්න මහතාගේ තොරතුරු අනුව, ස්ථාන අංක 235 ඉහළමුදලිවත්ත ග්‍රාම නිලධාරි වසමට අයත් වන අතර, එහි සමස්ත ජනගහනය 887කි (කාන්තා – 458; පිරිමි – 429).

3. සිදුවූ නායයෑම් උපද්‍රව පිළිබඳ තොරතුරු

3.1 නායයෑම් ආපදාවේ ස්වභාවය

මෙම ස්ථානවල සිදු වූ ආසන්නතම නායයෑම් සිදුවීම 2025 නොවැම්බර් මස 27 සිට 29 දක්වා කාලය තුළ වාර්තා වූ අතර, එය "දිත්වා" සුළි කුණාටුව සමඟ සමගාමීව සිදුවිය. මෙම සිදුවීමේදී ස්ථාන අංක 231 හි පස් සහ පාංශු කොටස් බෑවුම දිගේ පහළට ගමන් කිරීම නිසා දුම්රිය මාර්ගයට යටින් පැවති ආධාරක පස සෝදාගෙන ගොස් තිබුණි. පොළොව මතුපිට ආසන්නයේ දිරාගිය පාෂාණ අනාවරණය වී තිබූ අතර, මතුපිට විශාල ලෙස ජල ගලායාම සහ සුන්බුන් ගලායාම හේතුවෙන් බෝක්කුවට දැඩි ලෙස හානි වී තිබුණි.

බලන දුම්රිය ස්ථානය ආසන්නයේ පිහිටි ස්ථාන අංක 232 හි නායයෑමද 2025 නොවැම්බර් මස 27 වන දින රාත්‍රියේ සිදුවිය. අවධානම අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ප්‍රදේශවල භූමි චලනයන්, පස් ස්කන්දයන් විස්ථාපනය සහ ඒවාට අදාළ හානි බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශ පුරා නිරීක්ෂණය විය.

අවධානම අවම කිරීමේ ස්ථාන අංක 233 බෑමම අස්ථායි වීමක් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති අතර, එය සැලකිය යුතු භූමි විකෘතිවීම් සහ පස් ස්කන්දයන් විස්ථාපනයන් හඳුනාගත හැකි විය. එසේම, ස්ථාන අංක 234 හි භූමි චලනයන්, පස් විස්ථාපනයන් සහ ව්‍යුහාත්මක හානි නිරීක්ෂණය විය

කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථානය ආසන්නයේ පිහිටි ස්ථාන අංක 235 හි බෑවුම් කඩාවැටීමක් වාර්තා වී ඇති අතර, එයද භූමි චලනයන්, පස් විස්ථාපනයන් සහ පැහැදිලි හානි නිරීක්ෂණය විය. ඉහත සඳහන් සියලු සිදුවීම් “දිත්වා” සුළි කුණාටුවෙන් ඇති වූ අධික කාලගුණික තත්ත්වයන් සමඟ සමගාමීව එකම දිනයේ සිදුවිය.

(වැඩි දුර අධ්‍යනය සඳහා රූපය 4: හරස් කඩ, ඉඩම් භාවිතය, අවදානම් අංග සහ ස්ථානයේ විශේෂ ලක්ෂණවල ඡායාරූප)

3.2 නායයෑමෙන් සිදුව ඇති බලපෑම හා ප්‍රතිවිපාක

දිට්වා සුළි කුණාටුව හේතුවෙන්, නායයෑම්, බෑම් කඩා වැටීම් සහ බෑවුම් කඩා වැටීම් හේතුවෙන් දුම්රිය යටිතල පහසුකම්, අසල නිවාස, මගීන් සහ දර්ශනීය ස්ථාන වලට දැඩි හානි සිදු විය. එමගින් දුම්රිය මාර්ගයට සිදු වූ දැඩි බලපෑම් හේතුවෙන් දුම්රිය ගමනාගමනයට සහ ආර්ථිකයට විශාල හානියක් සිදු විය. ව්‍යුහාත්මක විරූපණයේ ප්‍රමාණය සහ භූමි අස්ථාවරත්වය මගින් ඇති වූ බලපෑම, ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ ප්‍රතිසාධනය කිරීම සඳහා වෘත්තීය මැදිහත්වීමක් අවශ්‍ය වේ.
තවද, නායයෑම් සහ පස් කඩා වැටීමෙන් දුම්රිය මාර්ග අවහිර වී ඇති අතර, ආරක්ෂාව සහ ප්‍රවාහන සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් අවදානමට ලක් කරයි. නායයෑම හේතුවෙන් අසල නිවාස සහ ගොඩනැගිලිවල ඉරිතැලීම් සහ භූමි ගිලා බැසීම් ඇති වී තිබේ. ඊට අමතරව, බලපෑමට ලක් වූ සහ හානිය අවම කිරීමේ ප්‍රදේශ අසල ඇති ස්වාභාවික ඇළ දොළ සහ ළිං විනාශ වීම හේතුවෙන් ආරක්ෂිත පානීය ජලය සඳහා ප්‍රවේශය තීරණාත්මක ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත.

3.3 පවතින අවදානම අවම කිරීම සඳහා මේ වන විට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය සහ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් 2025 දෙසැම්බර් මස 26 වන දින රඹුක්කන – පේරාදෙණිය කොටස අතර පිහිටි උඩරට දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව ඒකාබද්ධ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවක් සිදුකර පරීක්ෂණ වාර්තාවක් නිකුත් කරන ලදී. මෙම පරීක්ෂාවේ අරමුණ වූයේ බෑවුම් අස්ථායීතාව හේතුවෙන් ඇති වූ බලපෑම් පිළිබඳ මූලික ඇගයීමක් සිදු කිරීම, පවතින ස්ථානීය තත්ත්වයන් ඇගයීම හා පරිශීලක ආරක්ෂාව තහවුරු කරමින් දුම්රිය මාර්ගය කඩිනම් ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා නැවත විවෘත කිරීම පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදීම සහ දිගුකාලීන අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමයි.

දුම්රිය මාර්ගය විනාශ වීමත් සමඟ සියලු දුම්රිය ප්‍රවාහනය අත්හිටුවන ලදී. එබැවින් එම ප්‍රදේශයේ විය හැකි අවදානම අඩු කිරීම සඳහා වෙනත් කිසිදු බෑවුම් පිළියම් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයක් ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබිණි.

3.4 ඉවත් කිරීම්

ස්ථාන අංක 231, 233, 234 සහ 235 සඳහා ජනතාව ඉවත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොමැති අතර, ස්ථාන අංක 232 හි පදිංචිකරුවන් තාවකාලිකව වෙනත් ස්ථානයකට යොමු කර ඇත. එසේම, ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කරන අවස්ථාවලදී, විශේෂයෙන් කැණීම් සහ පාංශු ඇණ ගැසීම් වැනි කටයුතු අතරතුර පදිංචිකරුවන් ඉවත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

3.5 නැවත පදිංචි කිරීම ප්‍රගතිය

මෙම ස්ථානය සඳහා ව්‍යාපෘති පාදක කරගත් නැවත පදිංචි කිරීමේ වැඩසටහනක අවශ්‍යතාවයක් නොමැත.

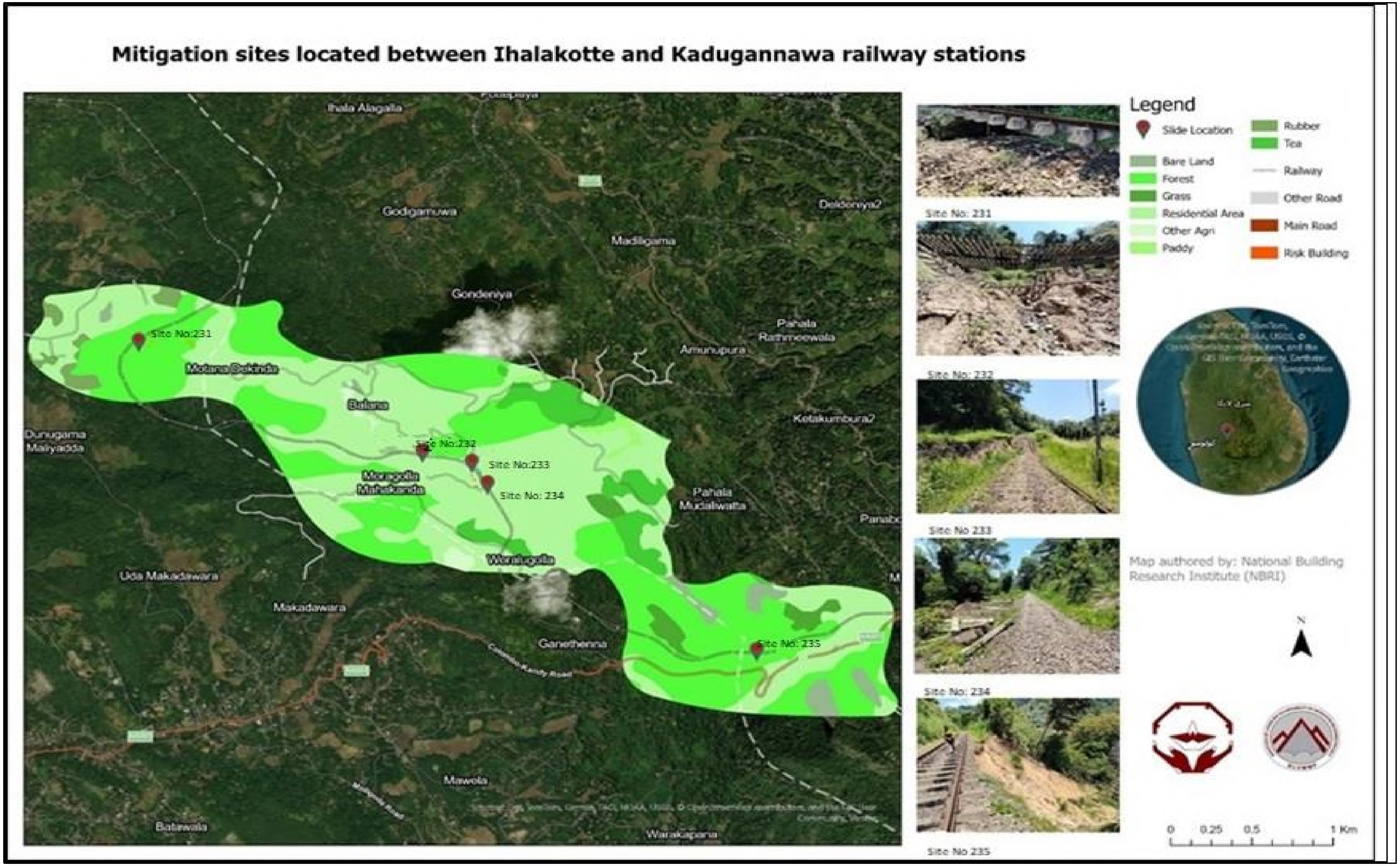

රූපය 4: ගුගල් රූපය, හරස් කඩ, ඉඩම් භාවිතය, අවදානම් අංග සහ ස්ථානයේ විශේෂ ලක්ෂණවල ඡායාරූප

4. පාෂාණ කඩා වැටීම සිදුවන ප්‍රදේශය, ඊට යාබද ප්‍රදේශ සහ වර්තමාන අවදානම් මට්ටම පිළිබඳ තොරතුරු

4.1 නායයෑමේ ප්‍රදේශය

ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්රිය පද්ධතිය ප්‍රථමයෙන් හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිත පාලන සමයේදී ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම සඳහා වන අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩ හා මගීන් ප්‍රවාහනය කිරීම එහි අරමුණ විය. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව මීට සියවසකටත් අධිකට පමණ පෙර, එනම් 1858 වර්ෂයේදී ස්ථාපිත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්රිය ජාලය ප්‍රධාන මාර්ග නවයකින් සමන්විත වන අතර, එහි සමස්ත දිග ආසන්න වශයෙන් කිලෝමීටර් 1,508කි. මෙම ප්‍රධාන දුම්රිය ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් අදියර කිහිපයකින් සිදුකර ඇති අතර, ඒවා කොළඹ සිට අඹේපුස්ස (1864), අඹේපුස්ස සිට මහනුවර (1867), පේරාදෙණිය සිට නාවලපිටිය (1874), නාවලපිටිය සිට නානුඔය (1885), නානුඔය සිට බණ්ඩාරවෙල (1894), සහ බණ්ඩාරවෙල සිට බදුල්ල (1924) දක්වා විය. මීට අමතරව, පේරාදෙණිය සිට මහනුවර දක්වා මාර්ගය පසුව 1880 දී මාතලේ දක්වා දීර්ඝ කරන ලද අතර, එමගින් රටේ මධ්‍යම ප්‍රදේශයට දුම්රිය ජාලය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත විය.

දුම්රිය ජාලයේ ප්‍රධාන මාර්ගය ලෙස හඳුන්වන උඩරට දුම්රිය මාර්ගය පේරාදෙණිය හරහා රඹුක්කන සිට බදුල්ල දක්වා සුන්දර ග්‍රාමීය පරිසරයක් ඔස්සේ ගමන් කරයි. උතුරු මාර්ගය සහ මාතලේ මාර්ගය පිළිවෙළින් පොල්ගහවෙල සහ පේරාදෙණිය ප්‍රදේශවලදී ප්‍රධාන මාර්ගයට සම්බන්ධ වේ. මෙම දුම්රිය කොටස පහත් බිම් ප්‍රදේශ සහ මධ්‍යම කඳුකර ප්‍රදේශ අතර වැදගත් සම්බන්ධකයක් ලෙස ක්‍රියා කරන අතර, ගම්මාන, වගාබිම්, ගංගා, ඇඩි බෑවුම් සහ කඳුකර භූමි හරහා මගීන් ප්‍රවාහනය කරනු ලබයි.

දුම්රිය මාර්ගය ශක්තිමත් පාෂාණ ස්ථර කපා ඉදිකර ඇති බැවින්, රඹුක්කන සිට බදුල්ල දක්වා ප්‍රධාන මාර්ගය තුළ උමං මාර්ග 46ක් පවතී. මෙම මාර්ගයේ රඹුක්කන සිට බදුල්ල දක්වා සමස්ත දුර ආසන්න වශයෙන් කිලෝමීටර් 208කි. සාමාන්‍යයෙන් දිනකට මගීන් 100,000කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් මෙම මාර්ගය භාවිත කරන අතර, එය රටේ වැඩිම භාවිතයක් ඇති දුම්රිය මාර්ගයන්ගෙන් එකකි.

මෙම දුම්රිය මාර්ගය මධ්‍යම කඳුකර ප්‍රදේශය වෙත ගමන් කරන ජනතාවට පහසු සහ අඩු වියදම් ප්‍රවාහන ක්‍රමයක් ලෙස තවමත් පවතී. එබැවින්, මෙය ප්‍රවාහන මාර්ගයක් පමණක් නොව ජනතාව, ස්ථාන සහ ආර්ථික අවස්ථා එකිනෙකට සම්බන්ධ කරන වැදගත් මහජන සේවාවක් ද වේ.

කෙසේ වෙතත්, දිත්වා සුළි කුණාටුව හේතුවෙන් පසුගිය දශක දෙක තුළ ශ්‍රී ලංකාව මුහුණදුන් විශාලතම ගංවතුර සහ නායයෑම් හානි තත්ත්වය ඇති වූ අතර, රටේ දිස්ත්‍රික්ක 25ම පුරා ජනතාව මිලියන 2.2කට පමණ බලපෑම් එල්ල වී ඇත. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ වාර්තා අනුව, 2025 දෙසැම්බර් 29 වන විට පුද්ගලයන් 638 දෙනෙකු මියගොස් ඇති අතර තවත් පුද්ගලයන් 175 දෙනෙකු අතුරුදන් වී ඇත.

දිත්වා සුළි කුණාටුව හේතුවෙන් ඇති වූ අධික වර්ෂාපතනය සහ නායයෑම් නිසා දුම්රිය පද්ධතියට විශාල හානි සිදුවී ඇත. සංඥා පද්ධති බිඳවැටී ඇති අතර, ඇඩි බාදනය සහ බෑවුම් කඩාවැටීම් හේතුවෙන් දුම්රිය මාර්ග කොටස් විනාශ වී ඇත. දුම්රිය පාලම් කිහිපයක් කඩා වැටී ඇති අතර, දුම්රිය ස්ථාන කිහිපයක් ද නායයෑම් හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වී ඇත. මීට අමතරව, උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ උමං මාර්ගද හානියට පත්ව ඇත. මෙම විනාශකාරී කාලගුණ තත්ත්වය හේතුවෙන් දුම්රිය ජාලයෙන් සියයට 30ක් පමණ තාවකාලිකව අක්‍රිය වී ඇත. ඉහළකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය කොටස ශ්‍රී ලංකාවේ උඩරට ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයේ ඉතා වටිනා සහ වැදගත් කොටසක් නියෝජනය කරයි. කෙසේ වෙතත්, මෙම කොටසට සිදුව ඇති දැඩි හානිය හේතුවෙන් සමාජීය, පාරිසරික, ආර්ථික, සෞන්දර්යාත්මක සහ භූගෝලීය වශයෙන් සැලකිය යුතු බලපෑම් ඇති වී ඇති අතර, එය ප්‍රවාහනයට පමණක් නොව ප්‍රදේශයේ ජනජීවිතයට සහ සමස්ත සංවර්ධනයටද දැඩි අභියෝග මතුකර ඇත.

ස්ථාන අංක 232 ආසන්නයේ හැර වෙනත් ප්‍රදේශවල නිවාස නිරීක්ෂණය නොවිය. ඉහළ අවදානම් මට්ටමේ නිවසක් පස් ස්කන්ධයකින් අර්ධ වශයෙන් වැසී තිබූ අතර, මධ්‍යම අවදානම් මට්ටමේ නිවාස දෙකකට කිසිදු හානියක් සිදුවී නොතිබුණි. විස්ථාපනය වූ පස් ස්කන්ධ සහ හානියට පත් වෘක්ෂලතා දුම්රිය රක්ෂිත ප්‍රදේශ සහ පෞද්ගලික ඉඩම් ආශ්‍රිතව එක්රැස් වී තිබුණි. බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශයේ භූමි භාවිතය ප්‍රධාන වශයෙන් තණබිම් සහ පඳුරු වලින් සමන්විත විය. එමෙන්ම, ඉහළ සහ පහළ බෑවුම් ප්‍රදේශ දෙපස පොල්, අඹ, කිතුල්, සාදික්කා සහ කොස් ගස් කිහිපයක්ද නිරීක්ෂණය විය. *(වැඩි දුර අධ්‍යනය සඳහා රූපය 2: අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ස්ථානවල භූ ආකෘති විද්‍යාත්මක සහ පාරිසරික ලක්ෂණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ)*

රූපය 2: අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ස්ථානවල භූ ආකෘති විද්‍යාත්මක සහ පාරිසරික ලක්ෂණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

ස්ථානීය අංක	**ස්ථානය**	**නිරීක්ෂණය කළ අංග**	**භූ අකෘති විද්‍යාත්මක සහ පාරිසරික ලක්ෂණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ**
231	CH 60/72		• පාලනයකින් තොර මතුපිට ජල ගලායාම හේතුවෙන් දුම්රිය මාර්ගයේ පැති බැම්ම ආසන්නයේ පහළ බෑවුම ඛාදනය වී තිබුණි. • දැඩි මතුපිට ජල ගලායාම හේතුවෙන් බෝක්කුව සම්පූර්ණයෙන්ම හානියට පත්ව තිබුණි. • පහළ බෑවුමේ පාදමේ කාලීන ජල ප්‍රවාහ මාර්ගයක් නිරීක්ෂණය විය.
232	CH 62/26		• දුම්රිය මාර්ගය සෝදාගෙන ගොස් තිබුණි. • කාලගුණික විපර්යාසවලට ලක් වූ පාෂාණ මතුපිටට නිරාවරණය වී ඇත. • ප්‍රදේශයේ පහළ කොටසේ පවතින ගේබියන් බැම්ම ගල් අඟුරු සහ පිරවුම් ස්ථර හේතුවෙන් කඩා වැටී තිබුණි. • පහළ බෑවුමේ පතුලේ ජල ප්‍රවාහ මාර්ගයක් නිරීක්ෂණය විය
233	CH 62/41		• දුම්රිය මාර්ගයේ වම් පැත්තේ, පහළ බෑවුම් දිශාවට බෑවුම් කඩාවැටීමක් නිරීක්ෂණය විය. • දුර්වල ජලාපවහන තත්ත්වයන් හේතුවෙන් යටින් පැවති පස සෝදාගෙන ගොස් තිබුණි. • ආතති ඉරිතැලීම් නිරීක්ෂණය විය. • පහළ බෑවුමේ පතුලේ ජල ප්‍රවාහ මාර්ගයක් නිරීක්ෂණය විය.
234	CH 62/53		• දුම්රිය මාර්ගයේ දකුණු පැත්තේ, පහළ බෑවුම් දිශාවට පස් කඩාවැටීමක් නිරීක්ෂණය විය. • පහළ බෑවුමේ සහ ඉහළ බෑවුමේ ආතති ඉරිතැලීම් නිරීක්ෂණය විය. • පහළ බෑවුමේ පතුලේ ජල ප්‍රවාහ මාර්ගයක් නිරීක්ෂණය විය.
235	CH 64/12		• දුම්රිය මාර්ගයේ දකුණු පැත්තේ, පහළ බෑවුම් දිශාවට පස් කඩාවැටීමක් නිරීක්ෂණය විය. • කාලගුණික විපර්යාසවලට ලක් වූ පාෂාණ මතුපිටට නිරාවරණය වී ඇත. • සුන්බුන් පහළ බෑවුම දිගේ පහළට ගමන් කිරීම නිරීක්ෂණය වූ අතර, එය කොළඹ – මහනුවර මාර්ගය දක්වා විහිදී තිබුණි.

4.2 පාෂාණ කඩා වැටීමේ ප්‍රදේශයට යාබද ප්‍රදේශය

ඉහළකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය කොටස භූගෝලීය වශයෙන් ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් නිරූපණය කරනු ලබයි. මෙය පහත් බිම් තැනිතලා ප්‍රදේශයෙන් කඳුකරයේ දැඩි සහ රළු භූමි ස්වභාවයට මාරුවන සංක්‍රාන්ති

කලාපයකි. උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ ආරම්භක කොටස සාපේක්ෂව සමතලා භූමියකි හරහා ගමන් කළද, ඉහළකෝට්ටේ ප්‍රදේශයෙන් පසු එය ක්‍රමයෙන් දැඩි බෑවුම් සහ අසීරු භූමි තත්ත්වයන් හරහා ඉහළට නැගෙයි.

මෙම භූගෝලීය සැකැස්ම නිසා දුම්රිය මාර්ගය උපායමාර්ගික වැදගත්කමක් දරන අතර, අභ්‍යන්තර කඳුකර ප්‍රදේශ වෙත ප්‍රවේශය සලසන ප්‍රධාන මාර්ගයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. එහෙත්, එම භූමි ස්වභාවයම නායයෑම්, බෑවුම් කඩාවැටීම් සහ අධික වර්ෂාපතනය වැනි ස්වාභාවික අවදානම් සඳහා ඉතා සංවේදී තත්ත්වයක්ද ඇති කරයි. වංගු සහිත මාර්ග සැලැස්ම, දැඩි බෑවුම් සහ අස්ථායි භූමිය හේතුවෙන් අඛණ්ඩ ඉංජිනේරු අවධානය සහ නඩත්තු කටයුතු අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ඉහළකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය මාර්ගයට සිදුවූ හානි යනු සරල ප්‍රවාහන බාධාවකට වඩා පුළුල් බලපෑමක් ඇති ගැටලුවකි. එය සමාජීය, ආර්ථික, පාරිසරික, භූගෝලීය සහ සෞන්දර්යාත්මක ක්ෂේත්‍රවලටද බලපෑම් ඇති කර ඇත. එබැවින්, මෙම කොරිඩෝරය වටා ඇති අවදානම් අවම කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ස්ථාන අංක 231 ඉහළකෝට්ටේ දුම්රිය ස්ථානයට ආසන්නව, මීටර් කිහිපයක දුරකින් පිහිටා ඇත. මෙම ස්ථානයේ ඉහළ සහ පහළ බෑවුම් ප්‍රදේශ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ පාලනය යටතේ පවතී.

ස්ථාන අංක 232, බලන දුම්රිය ස්ථානය ආසන්නයේ පිහිටා ඇති අතර, එහි පහළ බෑවුමේ ඉහළ අවදානම් නිවසක් සහ මධ්‍යම අවදානම් නිවාස දෙකක් පිහිටා ඇත. දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට ත්‍රිරෝද රථ නවතා තැබීමද නිරීක්ෂණය විය. ආපදාව හේතුවෙන් එම රියදුරන්ගේ ආදායම් මාර්ගද අහිමි වී ඇත. මෙම නිවාස සියල්ල ආර්ථික වශයෙන් වටිනා වගා භූමිවල පිහිටා ඇත.

ස්ථාන අංක 233 අඟුරු වංගුව ආසන්නයේ පිහිටා ඇති අතර, එම ප්‍රදේශය හරහා අධි වෝල්ටීයතා විදුලි රැහැන් සහ විදුලි බෙදාහැරීමේ රැහැන් ගමන් කරයි. මොරගොල්ල ඇළද මෙම ස්ථානය තුළ නිරීක්ෂණය වේ.

ස්ථාන අංක 234 ආසන්නයේ ඉහළ බෑවුමේ සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ වූ එක් මහල් ගොඩනැගිල්ලක් පවතී. පහළ බෑවුමේ මොරගොල්ල ඇළ ගලා යන අතර, එහි නාන ස්ථානයක්ද දැකගත හැක. මීට අමතරව, ආසන්න පදිංචි ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශ වන මාර්ගයක්ද පහළ බෑවුම දිගේ පිහිටා ඇත. *(වැඩි දුර අධ්‍යනය සඳහා රූපය 4: ගූගල් රූපය ,හරස් කඩ, ඉඩම් භාවිතය, අවදානම් අංග සහ ස්ථානයේ විශේෂ ලක්ෂණවල ඡායාරූප)*

4.3 වර්තමාන අවදානම් ස්වභාවය

මෙම ස්ථානවල දුම්රිය මාර්ගයේ ඉහළ බෑවුම් ප්‍රදේශවල ඇති නායයෑම් තත්ත්වයන්, කොළඹ කොටුව සිට බදුල්ල දක්වා උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අඛණ්ඩ දුම්රිය සේවා ක්‍රියාකාරිත්වයට දැඩි අවදානමක් මතු කරනු ලබන අතර එමඟින් සේවා බාධා සහ මාර්ග අවහිරතා ඇතිවීමේ හැකියාවද ඉහළ යයි.

එසේම, ප්‍රවේශය සීමා වීම හේතුවෙන් අත්‍යවශ්‍ය සේවා, පහසුකම් සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, විශේෂයෙන් දෛනික ගනුදෙනු සහ වෙළඳ කටයුතු, බරපතළ ලෙස බාධා විය හැකි අතර, එමඟින් ප්‍රාදේශීය සමාජ-ආර්ථික ක්‍රියාවලියද ඍජුවම බලපෑමට ලක්විය හැක.

5. වයාපෘතිය යටතේ අපේක්ෂිත පිළිසකර කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන්

පහළ කඩුගන්නාව ප්‍රදේශයේ දුම්රිය ප්‍රධාන මාර්ගය නිතර ගල් කඩා වැටීම් සහ බෑවුම් අස්ථායීතාවයන් හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වේ. විශේෂයෙන්ම දිත්වා සුළි කුණාටුව ඇති වූ කාලය තුළ ස්ථාන කිහිපයක බෑවුම් බිඳවැටීම් සිදුවී ජීවිත හානි වාර්තා වූ අතර, එම තත්ත්වය හේතුවෙන් මෙම මාර්ග කොටස සති දෙක තුනකට වැඩි කාලයක් ගමනාගමනයට නුසුදුසු තත්ත්වයට පත්විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහජන සේවාවන්, ආපදා ගලවා ගැනීමේ සහ සහන සැලසීමේ කටයුතු මෙන්ම ජාතික ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ද දැඩි ලෙස බලපෑමට ලක් විය. එබැවින්, ඉහළකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා කොටස තුළ නැවත නැවත ඇතිවන බාධා අවම කරමින් ප්‍රවාහන ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා බෑවුම් ස්ථාවර කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙම වයාපෘතියේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ.

මෙම අවදානම් අවම කිරීම සඳහා තෝරාගෙන ඇති ස්ථාන නායයෑම් සිදුවීමේ ඉහළ හැකියාවක් ඇති ස්ථාන ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර, යෝජිත වයාපෘතියේ අරමුණ වන්නේ ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි නායයෑම් තවදුරටත් වර්ධනය වීම වැළැක්වීමයි. ඒ අනුව, මතුපිට සහ භූගත ජල බැසයාමේ පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම, බාහිර හා අභ්‍යන්තර බෑවුම් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම රැඳවුම් බිත්ති ඉදිකිරීම වැනි ආරක්ෂක පියවර ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.

(වැඩි දුර අධ්‍යනය සඳහා රූපය 3: ගල් කඩා වැටීම් / නායයෑම් අවදානම අවම කිරීම සඳහා අවම කිරීමේ ස්ථාන ආශ්‍රිතව නිර්දේශිත ක්‍රියාමාර්ග වෙත යොමු වන්න.)

රූපය 3: ගල් කඩා වැටීම් / නායයෑම් අවදානම අවම කිරීම සඳහා අවම කිරීමේ ස්ථාන ආශ්‍රිතව නිර්දේශිත ක්‍රියාමාර්ග

ස්ථාන අංක	ස්ථානය	මූලික සමීක්ෂණවලින් ලබාගත් නිර්දේශ	යෝජිත අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග
231	CH 60/72	• කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, වර්ෂා ජලය නිසි දිශාවකට හරවා යැවීම සඳහා මාර්ග අයිනේ මතුපිට ජලාපවහන සහ තිරස් ජලාපවහන පද්ධතියක් ඉදිකිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ.	• ශක්තිමත් කිරීමේ බැම්ම - RCL (ශක්තිමත් කරන ලද කොන්ක්‍රීට් එසවීම/කැන්ටිලිවර්) බිත්ති • කාණු
232	CH 62/26	• කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, බෑවුමේ පහළ කොටසෙහි ගේබියන් බැම්මක් හෝ විශාල ගල් අතුරා ශක්තිමත් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග යෙදීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. • දුම්රිය මාර්ගය දෙපස පිහිටි ජලාපවහන කාණු පිරිසිදු කර නැවත ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතුය.	• ශක්තිමත් කිරීමේ බැම්ම - RCL (ශක්තිමත් කරන ලද කොන්ක්‍රීට් එසවීම/කැන්ටිලිවර්) බිත්ති • කාණු
233	CH 62/41	• කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, දුම්රිය මාර්ගයේ දකුණු පස පහළ කොටසෙහි ගේබියන් බැම්මක් ඉදිකළ යුතුය. • අස්ථායී ප්‍රදේශ හරහා ජලය ගලායාම වැළැක්වීම සඳහා දෙපස පිහිටි ජල හැරවුම් කාණු සහ බෝක්කු පිරිසිදු කළ යුතුය.	• ශක්තිමත් කිරීමේ බැම්ම - RCL (ශක්තිමත් කරන ලද කොන්ක්‍රීට් එසවීම/කැන්ටිලිවර්) බිත්ති • කාණු
234	CH 62/53	• කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, අස්ථායී ප්‍රදේශ හරහා ජලය ගලායාම වැළැක්වීම සඳහා බෝක්කු සහ ජලාපවහන කාණු ස්ථාපනය කළ යුතුය.	• ගේබියන් බිත්ති • පාංශු ඇණ ගැසීම • ශක්තිමත් කිරීමේ බැම්ම - RCL (ශක්තිමත් කරන ලද කොන්ක්‍රීට් එසවීම/කැන්ටිලිවර්) බිත්ති
235	CH 64/12	• කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, අස්ථායී ප්‍රදේශ හරහා ජලය ගලායාම වැළැක්වීම සඳහා ජලාපවහන කාණු සහ බෝක්කු ඉදිකළ යුතුය. • දුම්රිය මාර්ගයේ දකුණු පස පාදම ප්‍රදේශය විශාල ගල් අතුරා ශක්තිමත් කළ යුතුය.	• පාංශු ඇණ ගැසීම • ශක්තිමත් කිරීමේ බැම්ම - RCL (ශක්තිමත් කරන ලද කොන්ක්‍රීට් එසවීම/කැන්ටිලිවර්) බිත්ති • කාණු

6. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් මගින් බලපෑමට ලක්විය හැකි සංවේදී ඒකක සහ හානි වූ ඒකක පිළිබඳ විශේෂ සඳහනක් සහිත අවට පරිසරය පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක්

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අවදානමට ලක්ව ඇති කොටස් සහ සේවාවන් නම්;
i. අවදානම් අවම කිරීමේ ස්ථාන ආසන්නයේ පවතින නිවාස ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් (ආසන්න නිවාස වෙත ප්‍රවේශ මාර්ග සහ ඒවාට අදාළ වගා කටයුතු)
ii. වත්මන් සේවා, ආර්ථික සහ සංචාරක ක්‍රියාකාරකම්.

(වැඩි දුර අධ්‍යනය සඳහා රූපය.5 ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් මගින් බලපෑමට ලක්විය හැකි සංවේදී ඒකක සහ හානි වූ ඒකක බලන්න)

රූපය 5a: ස්ථානීය අංක 231 (CH 60/72) හි දුම්රිය මාර්ගය සේදී ගිය ප්‍රදේශය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය.

රූපය 5b: ස්ථානීය අංක 231 හි දුම්රිය මාර්ගයට පහළින් පිහිටි වර්ෂා කාලයේදී පමණක් ඇති වන ජල ප්‍රවාහ මාර්ගය සහ හානියට පත් බෝක්කුව

රූපය 5c: ඉහළකෝට්ටේ සිට බලන දුම්රිය ස්ථානය දක්වා දුම්රිය මාර්ගයේ දෙපස පිහිටි ප්‍රදේශය මගීන් විසින් ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ලෙසද භාවිත කරනු ලැබේ.

රූපය 5d: ස්ථානීය අංක 231 හි ඉහළ බෑවුමෙන් දුම්රිය මාර්ගය දෙසට ගලා එන වර්ෂා කාලයේදී පමණක් ඇති වන ජල මාර්ගය

රූපය 5e: අංක 231 ස්ථානය ආසන්නයේ, දුම්රිය මාර්ගය අසල ඇති සොහොන

රූපය 5f: ස්ථානීය අංක 232 හි නායයෑම් ප්‍රදේශය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය, එමෙන්ම මෙම ප්‍රදේශය ආසන්න නිවාස වෙත ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ලෙසද භාවිත කරනු ලැබේ.

රූපය 5g: ස්ථානීය අංක 233 හි දුම්රිය මාර්ගය ආසන්නයේ පවතින වෘක්ෂලතා ආවරණය සහ විදුලි සැපයුම් පද්ධතිය

රූපය 5h: බලන – කඩුගන්නාව ප්‍රධාන මාර්ගයට පිවිසුම් මාර්ගය

රූපය 5i: ස්ථානීය අංක 234 හි ඉහළ සීමා ප්‍රදේශයේ වෘක්ෂලතා ආවරණය

රූපය 5j: ස්ථානීය අංක 234 හි හානියට පත් දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිත වෘක්ෂලතා ආවරණය

රූපය 5k: ස්ථානීය අංක 234 හි දුම්රිය මාර්ගය ආශ්‍රිත වෘක්ෂලතා ආවරණය

රූපය 5l: ස්ථානීය අඩවි අංක 235 හි හානියට පත් පහළ බෑවුම් කොටස

රූපය 5m: ස්ථානීය අංක 232 හි ඉහළ අවදානම් සහිත නිවසක ඉරි තැලී ගිය බිම් මතුපිට

රූපය 5: ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් මඟින් බලපෑමට ලක්විය හැකි සංවේදී ඒකක සහ අවම කිරීමේ ස්ථාන අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235 හි හානියට පත් ඒකක

7. ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හා අවදානම් හඳුනා ගැනීම

7.1 හිතකර බලපෑම්

• මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වන්නේ ඉහලකෝට්ටේ සහ කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථාන අතර අස්ථායී භූමි කොටස්වල පවතින අවදානම පිළිගත හැකි මට්ටමකට අවම කිරීමයි. මෙම ස්ථාන ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ගමනාගමන මාර්ගයක් වන උඩරට දුම්රිය මාර්ගය ආසන්නයේ පිහිටා ඇති අතර, එය දිවයිනේ ප්‍රධාන ගමනාන්ත රැසක් සම්බන්ධ කරයි. මෙම මාර්ගය කොළඹ සහ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කය අතර ප්‍රධාන දුම්රිය සම්බන්ධතාවය වන අතර, ගම්පහ, කෑගල්ල, මහනුවර සහ නුවරඑළිය හරහා ගමන් කරමින් දෛනික ප්‍රවාහනය, සංචාරක කර්මාන්තය සහ කලාපීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි.

• උඩරට දුම්රිය මාර්ගය ශ්‍රී ලංකාවේ උඩරට ප්‍රදේශ, විශේෂයෙන් බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කය, සමඟ දුම්රිය සම්බන්ධතා ශක්තිමත් කරනු ලබයි. ඉහලකෝට්ටේ, බලන සහ කඩුගන්නාව දුම්රිය ස්ථාන මීයන් ඇල්ල, මධ්‍යම කඳුකරයේ නැරඹුම් ස්ථානය , කටාලේ ඇල්ල, බලන කොටුව, කඩුගන්නාව නැරඹුම් ස්ථානය සහ ඩෝසන් කුළුණ වැනි ප්‍රධාන සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථාන වෙත ළඟා වීම සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රවේශ ස්ථාන ලෙස ක්‍රියා කරයි. එමෙන්ම, කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඉහලකෝට්ටේ දුම්රිය ස්ථානය ආසන්නයේ පිහිටි පුරාණ කුඩා ගුහාවක් වන සංඝරාජ ගුහාව වැනි සංස්කෘතික ස්ථාන ද මෙම ප්‍රදේශයේ වැදගත්කම වැඩි කරනු ලබයි. එහි ඉතිහාසය විද්වත් බෞද්ධ භික්ෂුවරයෙකු වූ වැලිවිට ශ්‍රී සරණංකර හිමියන් සමඟ සම්බන්ධ වේ. මෙම ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගය දේශීය ජනතාවගේ ගමනාගමනය සහ සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා සහාය ලබා දීම තුළින් කලාපීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය කරනු ලබන අතර යෝජිත ව්‍යාපෘතිය මඟින් නායයෑම් අවදානම අවම කරමින්, වසර පුරා දුම්රිය සේවා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහ මඟී ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් සේවා විශ්වාසනීයත්වය ඉහළ නංවනු ඇත.

• මෙම අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ සංචාරක කටයුතු සහ ජනතාවගේ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම් විශාල වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ලබනු ඇත.

7.2 අහිතකර බලපෑම්

හානිය අවම කිරීමේ කටයුතු එම පාෂාණ පතනය වන භූමි ප්‍රදේශය තුලට පමණක් සීමා වේ. එබැවින් සෘණාත්මක බලපෑම් එම ස්ථානයට පමණක් බොහෝ විට සීමා වනු ඇති අතර ඉදිකිරීම් කාලයට පමණක් සීමා වේ.*(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා වගුව 4: සෘණාත්මක බලපෑම් හා ඒවා වැදගත් වන මට්ටම බලන්න)*

වගුව 4: සෘණාත්මක බලපෑම් හා ඒවා වැදගත් වන මට්ටම

ඉදිකිරීම් කාලය තුළ විය හැකි බලපෑම් නිර්ණායක	බලපෑම් මට්ටම
7.2.1 ජල විද්‍යාත්මක බලපෑම්	
7.2.1.1 ප්‍රදේශයේ ජලාපවහන රටාව කෙරෙහි බලපෑම ව්‍යාපෘති සැලසුම්වල බහුතරයක් (ස්ථාන අංක 231, 232, 233, 234 සහ 235) මතුපිට සහ භූගත ජලාපවහන කළමනාකරණය සැලකිල්ලට ගෙන සකස් කර ඇති අතර, එමඟින් මතුපිට ජලය සහ භූගත ජලය ඉවත් කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, වැසි සමයේදී විශාල ජල ප්‍රවාහයක් ජනනය වීමට අපේක්ෂා කෙරේ. භූගත ජල මට්ටම පහළ යාම සහ භූගත ජල ගබඩා ධාරිතාව අඩුවීම හේතුවෙන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ බලපෑම් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇළ මාර්ග වියළී යා හැකිය. එබැවින්, වියළි කාලවලදී ප්‍රජාව ජල හිඟයකට මුහුණ දීමට ඉඩ ඇති අතර, මෙය ව්‍යාපෘතියට සැලකිය යුතු අහිතකර බලපෑමක් ලෙස සැලකේ. කෙසේ වෙතත්, වැසි සමයේදී ඇළ මාර්ග වෙත ගලා යන ජල ප්‍රමාණය ඉහළ යාමක් සිදුවනු ඇති අතර, මතුපිට ජලය සෘජුවම ඇළ මාර්ග වෙත හෝ බෝක්කු හරහා යොමු කළහොත් ඇළ පතුල සහ ඉවුරු ඛාදනයට ලක්වීම මෙන්ම බෝක්කු ආශ්‍රිත ඛාදනයද සිදුවිය හැකිය. ඒ හේතුවෙන්, මෙය ඉතා ඉහළ වැදගත්කමකින් යුත් බලපෑමක් ලෙස සැලකේ.	**අතිශයින් වැදගත්**

7.2.1.2 ජල දූෂණය සම්බන්ධයෙන් ඇති බලපෑම බැවුම් කැණීම් කටයුතු අතරතුර, සුන්බුන් ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් අවසාද බහුල ජල ප්‍රවාහයක් ජනනය විය හැකිය. ප්‍රදේශයේ පවතින අධික ජල කාන්දුවීම් තත්ත්වය හේතුවෙන්, දූෂිත ජල ප්‍රවාහය මඟින් ස්ථාන අංක 234 සහ 235 ආසන්නයේ පහළ බැවුම් ප්‍රදේශවල පිහිටි ඇළ මාර්ග දූෂණයට ලක්වීමේ හැකියාවක් පවතී. එමෙන්ම, යන්ත්‍රෝපකරණවලින් තෙල් සහ අනෙකුත් හානිකර ද්‍රව්‍ය හෝ දූෂක ද්‍රව්‍ය අනිසි ලෙස බැහැර කිරීම, තාවකාලික ගබඩා ටැංකිවලින් කාන්දුවීම් සිදුවීම, ඝන අපද්‍රව්‍ය සහ අපජලය අනිසි ලෙස බැහැර කිරීම හෝ ගොඩ දැමීම හේතුවෙන් ජලයේ ගුණාත්මකභාවයට අහිතකර බලපෑම් ඇති විය හැකිය.	**අතිශයින් වැදගත්**
7.2.1.3 බාදන බලපෑම් සහ ගංගාවන්හි පතුල වෙනස් වීම ඉදිකිරීම් අදියරේදී ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් බැවුම මතුපිට බාදනයට විවෘත වනු ඇත. එමෙන්ම, ප්‍රදේශයේ පවතින මතුපිට සහ භූගත ජලාපවහන රටාවන් හෝ හානියට පත් ජලාපවහන කානු ඉදිකිරීම් කටයුතු අතරතුර බාධාවට ලක්වනු ඇත. එබැවින්, බාදන බලපෑම් සැලකිය යුතු මට්ටමක පවතිනු ඇත.	වැදගත්
7.2.1.4 අක්‍රමවත් වැසිකිලි භාවිතය නිසා ජලයෙන් පැතිරිය හැකි ආසාධන ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගයට අයත් මෙම ස්ථාන පහම හානියට පත් දුම්රිය මාර්ගය අලුත්වැඩියා කරන තෙක් ක්‍රියාත්මක නොවන තත්ත්වයේ පවතී. එමෙන්ම, ස්ථාන අංක 232 හැර අනෙකුත් ප්‍රදේශ දුම්රිය මාර්ගය ආසන්නයේ හුදෙකලා සහ වෘක්ෂලතා ආවරණයෙන් යුක්ත බැවින්, විවෘත ස්ථානවල මළපහ කිරීමේ අවදානම ඉහළ විය හැකිය.	වැදගත්
7.2.1.5 පහළ ප්‍රදේශයේ ජල පරිභොජකයන්ට ඇති විය හැකි බලපෑම් ඉදිකිරීම් කටයුතු දුම්රිය මාර්ගයට ආසන්නයේ දැනටමත් බාධාවට ලක්ව ඇති බැවුමක සිදු කෙරේ. බැවුමේ පතුලේ පිහිටි බෝක්කුව හරහා ගලා යන මතුපිට ජලය ආසන්න පදිංචිකරුවන් විසින් ගෘහස්ථ අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතා නොකරයි. කෙසේ වෙතත්, බෝක්කු හරහා ගලා යන මතුපිට ජලය සෘජුවම මොරගොල්ල ජලධාරාවට සම්බන්ධ වන බැවින්, පහළ ප්‍රදේශවල ජල භාවිතයන්ට බලපෑම් ඇති වීමේ හැකියාව පවතී.	වැදගත්
7.2.1.6 භූගත ජල මට්ටමට හා භූගත ජලයේ ගුණාත්මකභාවයට විය හැකි ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය වන සිමෙන්ති සහ ග්‍රවුට් වැනි ද්‍රව්‍ය භූගත ජලයට එකතුවීම නිසා ජලයේ ගුණාත්මක භාවය තාවකාලිකව පහත වැටෙන අතර අහිතකර ද්‍රව්‍ය එකතුවීමක්ද සිදුවේ. ඉදිකිරීම් සිදුකරන කාලය තුල රසායනික ද්‍රව්‍ය නිසා ඇතිවන අනතුරුදායක අපද්‍රව්‍ය, ඉදිකිරීම් වලින් පිටවන අපජලය සහ වැසිකිලි පද්ධති වලින් පිටවන අපද්‍රව්‍ය නිසා භූගත ජලයේ ගුණාත්මක භාවයට හානි විය හැකිය.	වැදගත්
7.2.1.7 ජලය හෝ තෙත් බිම් මත බලපෑම් යන්ත්‍රෝපකරණ සහ සේවක නවාතැන් ස්ථානවලින් තෙල්, රසායනික ද්‍රව්‍ය, ඝන අපද්‍රව්‍ය හෝ අපජලය අනිසි ලෙස බැහැර කිරීම මෙන්ම තාවකාලික ගබඩා ටැංකිවලින් කාන්දුවීම් සිදුවීම හේතුවෙන්, බැවුමේ පාදමේ පිහිටි බෝක්කුව හරහා ගලා යන මතුපිට ජලය දූෂණයට ලක්විය හැකි අතර, එමඟින් ජලය බැහැර වන ස්ථානයේ ජල ගුණාත්මකභාවයට අහිතකර බලපෑම් ඇති විය හැකිය.	වැදගත්
7.2.2 පාරිසරික බලපෑම්	
7.2.2.1 ශබ්දය හා කම්පන මගින් ඇති විය හැකි බලපෑම් ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතය හේතුවෙන් ශබ්ද සහ කම්පන ඇතිවීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ඉදිකිරීම් කටයුතු බලන දුම්රිය ස්ථානය තුළ සිදු වන බැවින්, ශබ්ද හා කම්පන බලපෑම් ඉතා වැදගත් ලෙස සැලකේ. (දුම්රිය සේවය තාවකාලිකව නවතා ඇතිවුවත්, රාජකාරියේ නිරත නිලධාරීන් සහ එහි ඇති ගොඩනැගිලිවලට සැලකිය යුතු බලපෑම් ඇති විය හැකිය)එමෙන්ම, දිවා කාලයේ යන්ත්‍රෝපකරණ සහ වාහන ක්‍රියාකාරිත්වය මගින් ස්ථාන අංක 232 ආසන්නයේ බලන දුම්රිය ස්ථානය අසල පිහිටි මධ්‍යම අවදානම් සහිත නිවාස දෙකට සහ පහළ බැවුම් ප්‍රදේශයට බාධා ඇති කළ හැකිය.	**අතිශයින් වැදගත්**

7.2.2.2 වායු දූෂණය හේතුවෙන් සිදුවන බලපෑම වායු දූෂණයට දායක වන ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස ඉඩම් එළිපෙහෙළි කිරීම, ඩීසල් එන්ජින් ක්‍රියාත්මක කිරීම, කඩා ඉවත් කිරීම් , ගිනි තැබීම, ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම, ප්‍රවාහනය, බැහැර කිරීම, ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය සහ විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය සමඟ වැඩ කිරීම වැනි ක්‍රියාවන් හැඳින්විය හැක . ඉදිකිරීම් කටුයුතු සඳහා භාවිතා වන කොන්ක්‍රීට්, සිමෙන්ති, ලී, ගල් සහ සිලිකා වලින්ද සාමාන්‍යයෙන් ඉහළ මට්ටමේ දූවිලි ජනනය කරනු ලබයි. ස්ථාන අංක 232 ආසන්නයේ පිහිටි මධ්‍යම අවදානම් සහිත නිවාස දෙකේ පදිංචිකරුවන්ට මෙන්ම දුම්රිය මගීන්ටද, ඉදිකිරීම් අදියරේදී ජනනය වන දූවිලි මගින් වැදගත් බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. එමෙන්ම, මෙම ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ඇතිවන වායු දූෂණය දුම්රිය සහ මාර්ග මගීන්ට මෙන්ම ආසන්න පදිංචිකරුවන්ටද බලපෑනු ලබන අතර, විශේෂයෙන්ම වියළි කාලවලදී මෙම බලපෑම තවදුරටත් වැඩි වීමට ඉඩ ඇත.	**අතිශයින් වැදගත්**
7.2.2.3 ඝන අපද්‍රවය බැහැර කිරීමේදී ඇතිවන ගැටළු ඝන අපද්‍රව්‍ය අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම; ව්‍යාපෘති ස්ථානය අවට ජනනය අපද්‍රව්‍ය, ආහාර අපද්‍රව්‍ය, ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය වැනි විවිධ වර්ගවල අපද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමට හෝ බැහැර කිරීමට කටයුතු කල හැකි අතර දුම්රිය පරිශ්‍රය තුළ සහ එහි අවට මෙවැනි අවිධිමත් කසළ තැන්පත් කිරීම සහ බැහැර කිරීම දුම්රිය මගීන්ට මෙන්ම අසල්වැසි ප්‍රජාවටද අපහසුතා ඇති කරයි. ඝන අපද්‍රවය මගින් ජලාපවහන මාර්ග අවහිර විය හැකි අතර එවිට ජලයෙන් බෝවන රෝග පතුරුවන ස්ථානයක් බවට පත් විය හැකිය. අපද්‍රව්‍ය මගින් පස දූෂණය විය හැකි අතර ඉදිකිරීම් කාලය තුළ නිසි අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක නොවන්නේ නම් විවිධ පාරිසරික බලපෑම් ඇති විය හැකිය.	**වැදගත්**
7.2.2.4 පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් අනතුරුදායක ද්‍රව්‍ය භාවිතය අවම කිරීමේ ස්ථාන අංක 231 ආසන්නයේ විශාල, කාලගුණික විපර්යාසයන් හේතුවෙන් දුර්වල වූ පාෂාණ පවතින බැවින්, පාෂාණ පිපිරවීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.	**වැදගත්**
7.2.3 ජීව විද්‍යාත්මක /පරිසර විද්‍යාත්මක බලපෑම	
7.2.3.1 සැලකිය යුතු වනජීවී වාසස්ථානවල බලපෑම් ව්‍යාපෘතියේ බලපෑම් ප්‍රදේශය තුළ දුම්රිය රක්ෂිත භූමිවල ඉහළ ජෛව විවිධත්වයක් සහිත වෘක්ෂලතා පවතී.	**වැදගත්**
7.2.3.2 සත්ත්ව හා ශාක විශේෂ කෙරෙහි බලපෑම් බැවුම් ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන කිතුල්, අඹ, පොල්, සාදික්කා, දෙල් සහ බුලත් වැනි වෘක්ෂ සහ ශාක ආවේණික නොවන අතර, තර්ජනයට ලක්වූ හෝ IUCN රතු ලැයිස්තුවේ සඳහන් කර ඇති විශේෂ ලෙස හඳුනාගෙන නොමැත.	**නොවැදගත්**
7.2.4 සාමාජීය හා ආර්ථික බලපෑම්	
7.2.4.1 ප්‍රතිස්ථාපනය කල යුතු ප්‍රදේශය තුල හෝ යාබදව පිහිටා ඇති කෘෂිකාර්මික බිම් අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ප්‍රදේශයට සෘජුවම අසල හෝ ආසන්නව තේ සහ කෙසෙල් වැනි වගාවන් පවතී.	**වැදගත්**
7.2.4.2 කම්පන නිසා ගොඩනැගිලි වලට විය හැකි බලපෑම දුම්රිය මාර්ගයට ආසන්නව පිහිටි ස්ථාන අංක 232 හි පහළ බෑවුම් ප්‍රදේශයේ මධ්‍යම අවදානම් නිවාස දෙකක් පවතින අතර, ඒ හේතුවෙන් සැලකිය යුතු බලපෑම් ඇතිවීමට ඉඩ ඇත.	**වැදගත්**
7.2.4.3 භූමියට සහ අනාගත සංවර්ධන කටයුතුවලට ප්‍රවේශය අහිමි වීම අවම කිරීමේ කටයුතු දුම්රිය රක්ෂිත භූමිය තුළ කේන්ද්‍රගතව සිදු කෙරෙන අතර, අවම කිරීම සඳහා යෝජිත ස්ථාන පෞද්ගලික ඉඩම්වල පිහිටා ඇත. ඒ අනුව, එම ඉඩම් හිමියන්ට තම ඉඩම් වෙත ප්‍රවේශය අහිමි වීම හෝ වටිනා භාවිතයන් අහිමි වීම හේතුවෙන් සැලකිය යුතු බලපෑම් ඇතිවිය හැකිය.	**වැදගත්**
7.2.4.4 ජීවනෝපාය/ව්‍යාපාර සහ ආදායම් උපයන ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි බලපෑම් යෝජිත අවම කිරීමේ ප්‍රදේශයට ආසන්නව, ස්ථාන අංක 234 සහ 235 අසල, ආදායම් උත්පාදනය කරන කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාරික කටයුතු පැවතිණි.	**නොවැදගත්**

7.2.4.5 සේවා සැපයීම කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම (ජල සැපයුම, අපජලය, විදුලිය) අස්ථායි බෑවුමෙන් ඉහළ දිශාවට විදුලි රැහැන් ගමන් කරන අතර, ඉදිකිරීම් කාලයේදී තවදුරටත් බෑවුම් චලනයන් සිදුවුවහොත් එම විදුලි රැහැන් අවදානමට ලක්විය හැකිය. මෙම රැහැන් කෙරෙහි හානි සිදුවීම හෝ බාධා ඇතිවීම ආසන්න නිවාසවලට මෙන්ම දුම්රිය මෙහෙයුම් සඳහාද විදුලි සැපයුමට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය.	වැදගත්
7.2.4.6 යටිතල පහසුකම් සහ ආරක්ෂාව අහිමි වීම හේතුවෙන් ඇති වන බලපෑම ඉදිකිරීම් අදියරේදී ඉහලකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය මාර්ගය නිතර ගමන් කරන යන්ත්‍රෝපකරණ, ලෝඩර් සහ ට්‍රක් රථ වැනි වාහන හේතුවෙන් බාධාවට ලක්විය හැකිය. එමෙන්ම, ඉහලකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය මාර්ගය දැනටමත් හානියට ලක්වී ඇති බවද සැලකිල්ලට ගත යුතුය.	නොවැදගත්
7.2.4.7 කඳවුරු සහ ව්‍යාපෘති භූමිය ස්ථානගත කිරීමේ අවශ්‍යතා කඳවුරු භූමිය තෝරා ගනු ලබන්නේ ප්‍රජාවගේ අසල්වැසි ප්‍රදේශයෙන් වන බැවින් නිසි කඳවුරු කළමනාකරණයක් නොමැති නම්, එය කම්කරු ගැටලු , ප්‍රජාව සමඟ සමාජ ගැටලු, ප්‍රජාව සමඟ පොදු සම්පත් සඳහා ගැටුම්, අපහසුතා, සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය වැනි ගැටලු රැසක් ඇති කිරීමට හේතු විය හැකිය. තාවකාලික කඳවුරු ඉදිකිරීම් ස්ථා නයට ආසන්නයේ පිහිටුවන්නේ නම්, ඝන අපද්‍රව්‍ය සහ මලාපවහන කළමනාකරණය ගැටලුවක් වනු ඇත.	වැදගත්
7.2.4.8 සහ කාර්ය මණ්ඩලය / ව්‍යාපෘති භූමිය අවට ජීවත් වන පුද්ගලයින් අතර සබඳතා සහ ආරවුල් ඇතිවීමේ හැකියාව මෙම ස්ථානයේ ඉදිකිරීම් සිදු කරනු ලබන කම්කරුවන් විවිධ සමාජ පසුබිම හා දරිද්‍රතාවයන්ට යටත්ව විවිධ ප්‍රදේශ වල සිට පැමිණෙන පිරිස් වනු අත. සාමාන්‍යයෙන් ඔවුන් සිටින්නේ දුර්වල අධ්‍යාපනික හා සමාජ පසුබිමක ය එවැනි ප්‍රජාවන්ට අසල්වැසි ප්‍රජාව සමඟ ආතතියක් සහ බලපෑම් ඇති කරනු ලබන පුළුල් පරාසයක සමාජ ගැටලු තිබිය හැකිය.එවැනි ගැටළු වලට සම්බන්ධ වන සේවකයින් දුර්ලභ විය හැකි නමුත් , කුඩා සිදුවීමක් පවා නොසලකා හැරිය නොහැක	අතිශයින් වැදගත්
7.2.4.9 ඉදිකිරීම් කටයුතු වලදී සේවකයන්ගේ ආරක්ෂාව දුම්රිය සේවය තාවකාලිකව නවතා ඇති බැවින්, කම්කරුවන්ට දුම්රිය ගමනාගමනය හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි අනතුරු අවදානමට නිරාවරණය වීමේ හැකියාව අඩුය. ඉදිකිරීම් කටයුතු ඉතා සීමිත ඉඩක් තුළ සිදු කෙරෙන බැවින් අස්ථායී බෑවුමකින් බිමට පතිත වීමේ අවදානමකට ද ඔවුන් මුහුණ දිය හැකිය. තවද බර ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සීමිත වැඩ අවකාශයන් තුළ භාවිතා කළ හැකි බැවින් වාහන හා ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ වලින් අනතුරු විය හැකි අවදානම මෙම ස්ථානයේදී අතිශයින් වැදගත් වේ. ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් බාල වයස්කාර සේවකයින් (ළමුන්) යෙදවිය හැකි අතර, එය අවදානම් සහ බරපතල අනතුරු සහ තුවාල වලට හේතු විය හැක.	අතිශයින් වැදගත්
7.2.4.10 ඉදිකිරීම් කටයුතු මගින් මහජනතාවට ඇතිවන ආරක්ෂාව: මගීන් සඳහා පවතින ඉහළ අවදානම දුම්රිය මාර්ග සහ ප්‍රධාන මාර්ගයක් සහිත භූමි කොටසක මෙම ස්ථානය පිහිටා ඇති බැවින්, මගීන්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම ඉතා වැදගත් වනු ඇත. කැණීම් යන්ත්‍ර, රෝලර්, ජල බවුසර්, ට්‍රක් රථ සහ ද්‍රව්‍ය හා ජලය රැගෙන යන ලොරි වැනි බර යන්ත්‍රෝපකරණ තිබීම අනතුරු අවදානම වැඩි කළ හැකිය.	අතිශයින් වැදගත්
7.2.4.11 ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම් (විශේෂයෙන් මාර්ග හෝ දුම්රිය ප්‍රවේශය තාවකාලිකව අහිමි වීම, මාර්ග තදබදය මගින් ඇතිවන අවදානම) දුම්රිය සේවය තාවකාලිකව නවතා ඇති බැවින්, ඉහලකෝට්ටේ සිට කඩුගන්නාව දක්වා දුම්රිය මාර්ගයේ ගමනාගමන කටයුතු ඍජුවම බලපෑමට ලක් නොවිය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, දුම්රිය මගීන් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය සහ ගමනාගමන පහසුකම් බාධාවට ලක්විය හැකිය.	නොවැදගත්

7.2.4.12 වැඩ බිම තුළට මිනිසුන් ඇතුළු වීම නිසා ඇතිවන අවදානම දුම්රිය ස්ථාන පරිශ්‍රය තුළ, මගීන් සහ දුම්රිය කාර්ය මණ්ඩලය ගමන් කරන ප්‍රදේශයේ කැණීම් යන්ත්‍ර, ලෝඩර් සහ ට්‍රක් රථ වැනි යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, මගීන්ට හෝ ස්ථානයේ කාර්ය මණ්ඩලයට වෙනත් කටයුතු සඳහා එම ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයට පිවිසීමට විශේෂ අවශ්‍යතාවක් නොමැත.තවද ඉදිකිරීම් සඳහා ලෝහ, වානේ වැනි ද්‍රව්‍ය භාවිතා කළ හැකි අතර ඒවා නුසුදුසු ලෙස ගබඩා කිරීම සහ හැසිරවීම යටතේ හානිකර විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, සාමාන්‍ය පුද්ගලයින්ට අනවසරයෙන් ඇතුළුවීම හිතාමතා හෝ නොදැනුවත්ව සිදුවිය හැකි අතර මෙහෙයුම් යන්ත්‍රෝපකරණ, වාහන, විදුලිය සහ ඒවා පුපුරන ද්‍රව්‍ය නිසා අවදානමට ලක්විය හැකිය.	**අතිශයින් වැදගත්**
7.2.4.13 මිනිස් දේහ අවශේෂ සහ සොහොන් ස්ථාන සම්බන්ධයෙන් ඥාතීන්ගේ සංස්කෘතික සංවේදීතාවන්ට ඇතිවන බලපෑම් මෙම සොහොන ඉහලකොට්ටෙ දුම්රිය ස්ථානයේ සිට බලන දෙසට කිලෝමීටර් 1.5ක් පමණ දුරින්, දුම්රිය මාර්ගයේ වම් පසින් (**LHS**), සමනය කිරීමේ ස්ථානය අංක 231ට ආසන්නව පිහිටා ඇත. ඉදිකිරීම් කටයුතු අතරතුර මනුෂ්‍ය දේහ අවශේෂ, අස්ථි කොටස් හෝ මිනී පෙට්ටි සම්බන්ධයෙන් නිසි ගෞරවය හා සංස්කෘතික සංවේදීතාවයන් සැලකිල්ලට නොගන්නේ නම්, එම සොහොනට අදාළ ඥාතීන්ගෙන් සහ ප්‍රදේශවාසීන්ගෙන් විරෝධතා හෝ පැමිණිලි මතුවිය හැකිය. එසේම, සොහොන වෙත පවතින ප්‍රවේශ මාර්ගයට බාධා කිරීම, අවහිර කිරීම හෝ එහි සැලැස්ම වෙනස් කිරීම හේතුවෙන් සමාජීය අසමගීතා සහ ප්‍රජා විරෝධතා ඇතිවීමේ අවදානමක් පවතී.	**අතිශයින් වැදගත්**

8. ස්ථානයට විශේෂිත වූ අවදානම් විශ්ලේෂණය

වගුව 5: ස්ථානයට විශේෂිත වූ අවදානම් විශ්ලේෂණය

අවදානම	බලපෑමට ලක් වූ කණ්ඩායම	අවදානම් මට්ටම
1. සීමිත ඉඩකඩක වැඩ කිරීමේදී අනතුරු වලට මුහුණ දීම	කම්කරුවන්	ඉතා ඉහළ
2. ද්‍රව්‍ය සහ යන්ත්‍රෝපකරණ ප්‍රවාහනය කිරීම	කම්කරුවන්	අවම
3. කම්කරුවන් විසින් ඉදිකිරීම් භූමිය වෙත අපද්‍රව්‍ය (කුණු, බෝතල් සහ ආහාර) විසි කිරීම	කම්කරුවන්	ඉහළ
4. රාත්‍රී කාලයේ සිදු කරන ඉදිකිරීම් වලදී දුම්රිය මාර්ග අනතුරු වලට මුහුණ දීම	කම්කරුවන්	අවම
5. සීමිත ඉඩකඩක තබා ඇති ඉදිකිරීම් කටයුතු සහ ද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් සිදුවන අනතුරු	කම්කරුවන්/ මගීන්	ඉහළ
6. අස්ථායී ප්‍රදේශයේ ජලයෙන් යටවීම	සේවකයින් දුම්රිය සහ මහාමාර්ග මගීන්	ඉතා ඉහළ
7. ඉදිකිරීම් අදියරේදී බඹරුන්ගේ ප්‍රහාර	දුම්රිය සහ මහාමාර්ග මගීන් අවට ප්‍රජාව සේවකයින්	ඉහළ
8. පිපිරීම්/පිපිරවීම් හේතුවෙන් ජනනය වන පාෂාණ කොටස් නිසා ඇතිවන තුවාල	කම්කරුවන් / අවට ප්‍රජාව	අවම
9. විදුලි සැපයුම් මාර්ග සමඟ වැඩ කිරීම	කම්කරුවන්	ඉහළ
10. ව්‍යාපෘති ස්ථානයක වැඩ කිරීම සහ දුර්වල දෘශ්‍යතාවකින් වැඩ කිරීම	කම්කරුවන්	ඉහළ
11. හුදකලාව වැඩ කිරීම	කම්කරුවන්	ඉහළ
12. හදිසි ඉවත් කිරීම	කම්කරුවන්	ඉහළ
13. ආන්තික කාලගුණික තත්ත්වයන් (සුළං, වැසි ආදිය)	කම්කරුවන්	ඉහළ

9. සැලකිය යුතු පාරිසරික හා සමාජ බලපෑම්

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනයේ (**NBRI**) හි විශේෂ අවධානයක් අවශ්‍ය වන පාරිසරික, සමාජීය බලපෑම් හෝ අවදානම් තත්වයන්.

9.1 සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු සඳහා වන ප්‍රමුඛත්වය :කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා වන සම්මත ගිවිසුම් ගත අවශ්‍යතා ඉක්මවා සැලකිය යුතු විශේෂිත සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබද කරුණු

අස්ථායී වී ඇති බෑවුම් ප්‍රදේශයක අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් කිරීමට අපේක්ෂා කරණ බැවින් බෑවුමේ අස්ථායීතාවයේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා ඉදිකිරීම් ශ්‍රම බලකාය මුහුණ පෑ හැකි අවදානම ඉහළ ය. **ESMF** හීදී එවන් පොදු **E & HS** ගැටළු සාකච්ඡා කර ඇත. ඉදිකිරීම් වැඩ බිමෙහි සේවක ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවයන් ලංසු පත්‍රිකාවේ **2003** කොටස: වැඩ කරණ තත්වයන් සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂාව හි **2003 5:** ආරක්ෂක උපකරණ සහ ඇඳුම් යන යටතේ වඩාත් විස්තර කර ඇත.

9.2 ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය ලබා ගැනීම

වැඩ කරණ තත්ත්වයන් සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව චක්‍ර ලේඛනයේ **2003.3** වගන්තියට අනුව ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය යොදා ගැනීම සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත.

10. පාරිසරික හා සාමාජීය කළමනාකරණ සැළැස්ම (ESMP)

7 සහ **8** වැනි කොටස් වලදී හඳුනාගන්නා ලද බලපෑම් සහ අවදානම් විශේෂයෙන් සලකා බලමින් එම බලපෑම් සහ අවදානම් තත්වයන් කළමනාකරණය කිරීමට හෝ අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග. මෙය **ESMP** හි ඇති විශේෂිත නිර්දේශ සහ අවශ්‍යතා වල ඇතුළත් වනු ඇත.

10.1 නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

මෙම ස්ථානයේ ව්‍යාපෘති පදනම් කරගත් නැවත පදිංචි කිරීමක් නොමැත. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් අතරතුර බර යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතය හේතුවෙන් ඇතිවන භූමි කම්පනය නිසා නිවාස වල ව්‍යුහාත්මක හානි සිදුවීමේ හැකියාවක් ඇත. (ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් ව්‍යුහයන්ට හානි සිදු වුවහොත්, වන්දි ලබාදීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කළ යුතුය. (2002.2.17 බලන්න) උපයෝගිතා සහ මාර්ග ආශ්‍රිත පහසුකම් පිළිබඳ විස්තර ESMP ගිවිසුම් අවශ්‍යතා තුළ ඇතුළත් විය යුතුය.

10.2 පදිංචි ජනතාව ඉවත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් ස්ථාන අංක 231, 233, 234 සහ 235 සඳහා ජනතාව ඉවත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොපවතී. එහෙත්, ස්ථාන අංක 232 ආසන්නයේ පිහිටි ඉහළ අවදානම් නිවසේ පදිංචිකරුවන් ඉදිකිරීම් කාලසීමාව තුළ තාවකාලිකව ඉවත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. පදිංචිකරුවන් එම නිවසෙන් ඉවත් වී සිටියද, නිසි සහ විධිමත් පරිදි ඉවත් කිරීමක් සිදු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය වේ.

10.3 හානියට පත් ව්‍යුහයන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය, යටිතල පහසුකම් (හිමිකරුවන්ගේ ලිඛිත එකඟතාවය)

දිත්වා කුණාටුව හේතුවෙන් ඇති වූ නායයෑමෙන් දුම්රිය යටිතල පහසුකම් සහ ඒ ආශ්‍රිත පහසුකම්වලට සැලකිය යුතු හානි සිදුවීමෙන් අනතුරුව, හානියට පත් දුම්රිය මාර්ග කොරිඩෝරය ආශ්‍රිත ව්‍යුහයන්, පහසුකම් සහ යටිතල පහසුකම් ක්‍රමානුකූලව ඉවත් කිරීමේ අරමුණින්, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, පෞද්ගලික ඉඩම් හිමියන් සහ අදාළ පළාත් හා පළාත් පාලන ආයතන ඇතුළු සියලුම අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සම්බන්ධීකරණය යටතේ, අදාළ නීතිමය හා නියාමන රාමුවලට අනුකූලව විධිමත් ක්‍රියාපටිපාටියක් ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

10.4 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් දේපල/භාවිතයන් අහිමිවීම සඳහා වන්දි ගෙවීම

අවම කිරීමේ ස්ථානය අංක 232 ආසන්නයේ පිහිටි ඉහළ අවදානම් නිවසේ පදිංචිකරුවන්ට වන්දි ලබා දිය යුතුය.

10.5පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ අධ්‍යාපනය ලබා දීම

දුම්රිය හරස් මාර්ග පරිශ්‍රයේ පිහිටා ඇති අස්ථායී ඉඩම් කොටස් හේතුවෙන් ඇති වන අවදානම් පිළිබඳව විශේෂයෙන් ඉහළ බෑවුමේ පදිංචිකරුවන් සහ දුම්රිය ස්ථානය භාවිතා කරන මගීන් සඳහා දැනුවත් කිරීම සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

10.6 සැළසුම් මත පදනම් වූ පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් සලකා බැලීම

මෙම ව්‍යාපෘති භූමිය ග්‍රාමීය වටපිටාවක් සහිත සෞන්දර්යාත්මක සුන්දර, පරිසර සංවේදී, ස්වභාවික පරිසරයක පිහිටා ඇත. එබැවින්, පාරිසරික හා සමාජීය වශයෙන් වැදගත් සැලසුම් සලකා බැලීම් අනුගමනය කිරීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. *(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා වගුව 6: සැළසුම් අදියරේ දී පාරිසරික හා සමාජ තත්ත්ව සලකා බැලීම බලන්න)*

වගුව 6: සැළසුම් අදියරේ දී පාරිසරික හා සමාජ තත්ත්ව සලකා බැලීම

සැළසුම් අංගය	**මෙම ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය සඳහා සලකා බැලීම වන නිර්දේශිත මට්ටම.**
i. ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණය සහ සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස සැළසුම් කරණය වෘක්ෂලතාදිය විශාල වශයෙන් ඉවත් කිරීම සහ වැඩුණු ශාක විශේෂ අවම වශයෙන් ඉවත් කිරීම වැලැක්වීම සඳහා ව්‍යාපෘති විශේෂිත සැලසුම් සලකා බැලිය යුතුය. වැදගත් ශාක විශේෂ වෘක්ෂලතා ආවරණය සමග බැඳී ඇත්නම් ශාක සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කල යුතුය. කෙසේ වෙතත්, භූ චලනයන් හේතුවෙන් ස්ථාන පහේම වෘක්ෂලතා ආවරණය විනාශ වී ඇත.	ඉහල
ii. ව්‍යාපෘති ස්ථානය සැලසුම් ව්‍යාපෘති ස්ථානය සැලසුම් කිරීමේදී අස්ථායි බෑවුම් සහ පාංශු කොටස්හි චලනයන් නැවත සක්‍රීය වීම විය හැකි ආකාරය පිළිබඳව සැලකිලිමත් විය යුතුය. එසේම, ව්‍යාපෘති ස්ථානය පිහිටා ඇත්තේ දුම්රිය මාර්ගය සහ වෙන් කිරීමේ ප්‍රදේශයක් වටා වූ ඉතා සීමිත ඉඩකඩක ය. වාහන නැවැත්වීමේ ස්ථාන, ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම සහ තාවකාලික කුඩාරම් ආදිය ස්ලයිඩ්වල මත පාෂාණ කොටස් කඩා වැටෙන අනතුරුදායක කලාපවල ස්ථාපනය නොකළ යුතුය. ඉදිකිරීම් කාලය තුළ පුහුණු ආරක්ෂක නිලධාරියෙකු තබා ගැනීම ඉතා අවශ්‍ය වන අතර කොන්ත්‍රාත්කරුගේ ශ්‍රම බලකාය, දුම්රිය ස්ථානය සහ PMU අතර නිසි සන්නිවේදනයක් ගොඩනගා ගත යුතුය. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ අවසරය ඇතිව, ආසන්නයේ ඇති SLR ගොඩනැගිලි , කඳවුරු බිම් හෝ ගබඩා නිවාස ලෙස භාවිතා කළ හැකිය.	ඉතා ඉහල
iii. වාසස්ථාන සම්බන්ධතා සහ සත්ත්ව මංපෙත් ස්ථිර ඉදිකිරීම් සඳහා, ව්‍යාපෘතියට පිවිසීමට, ගැඹුරු කානු පද්ධති ආදිය සඳහා හෝ විශාල වශයෙන් වනාන්තර කොටස් ඉවත් කිරීමට සිදුවන්නේ නම් සැළසුම් තුළ සත්ව වාසස්ථාන අතර සම්බන්ධතා නොබිඳෙන ලෙස පවත්වා ගැනීමට සත්ව මංපෙත්, වෘක්ෂලතා තීරු ආදිය ඇතුළත් කිරීමට පියවර ගත යුතුය. මෙම බලපෑම ප්‍රදේශය අනුව සලකා බැලිය යුතුය .	අවම
iv. ජල සම්පත සංරක්ෂණය ජලය නිස්සාරණය කිරීම අවම කිරීමේ පියවරක් ලෙස සම්බන්ධ වන්නේ නම්, නිස්සාරණය කරනු ලබන ජලය මනා ගුණාත්මක භාවයකින් සහ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ලබා දෙන බැවින් එය ඉහළ බෑවුමේ නිවාස සඳහා ජල මූලාශ්‍රයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.	ඉහල
v. ස්වභාව සෞන්දර්යාත්මකව ගැලපෙන සැළසුම් සලකා බැලීම සෞන්දර්යාත්මකව සංවේදී පරිසරයන්හි සැලසුම්, දෘශ්‍ය වශයෙන් සිදුවන දූෂණය අවම මට්ටමක තබා ගැනීම සඳහා ස්වභාවික පරිසරය සමඟ මුසු වන ව්‍යුහයන් සලකා බැලිය යුතුය ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ ආර්ථික වර්ධන ලක්ෂ්‍යයක් ලෙස සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා බැවින්, එම ප්‍රදේශය සංචාරක ආකර්ෂණයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ඉදිකිරීම් කටයුතුවලදී හරිතකරණය භාවිතා කළ හැකිය. සුදුසු අවධානම අවම කිරීමේ ව්‍යුහයන් සැලසුම් කිරීම සඳහා භූ දර්ශන ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පියාගේ සේවය වැදගත් විය හැකිය	ඉහළ
vi. හරිත පාරිසරික ලක්ෂණ සලකා බැලීම අවධානම අවම කිරීමේ කටයුතු පාරිසරික වශයෙන් සංවේදී වාසස්ථානවල සිදු කරන බැවින්, සැලසුම්වලදී හැකිතාක් හරිත පාරිසරික සැලසුම් සලකා බැලීම අනුමත කරනු ලැබේ. උදා: ඛාදනය පාලනය සඳහා දේශීය වෘක්ෂලතා විශේෂ භාවිතා කිරීම, පරිසරයේ විශේෂ විවිධත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා ශාක සංයෝජනය සහ ආක්‍රමණශීලී විශේෂ ඇතුළත් කිරීම වැළැක්වීම යනාදිය.	ඉහළ

vii. සමාජ හා සංස්කෘතික ලක්ෂණ සංරක්ෂණය දේශීය සංස්කෘතීන් සහ උරුමයන් ශක්තිමත් වන්නේ ඒවා පවත්වා ගෙන යන ස්වභාවික පරිසරය සමඟ ඇති සමීප සම්බන්ධතා මගිනි. එබැවින් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් දේශීය සංස්කෘතිය හා සමාජීය අංගයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් වලදී ඒවා ශක්තිමත් කිරීමට අවස්ථාව සලසා දීම සිදු කළ යුතුය.	අවම
viii.ඉදිකිරීම් කටයුතු වලදී සේවකයින්/මගීන් සහ අවට ප්‍රජාවගේ ආරක්ෂාව අනවසරයෙන් ඇතුළුවීම සහ නොදැනුවත්කම හේතුවෙන් මෙම භූමිය අවට දරුණු අනතුරු ඇති විය හැකිය. ඉදිකිරීම් අදියරේදී නාය යම් හෝ බිම් ගිලා බැසීම් සක්‍රියවීම් සිදුවිය හැකි අතර එමගින් සේවකයින්ට සහ මගීන්ට තර්ජනයක් විය හැකිය. එබැවින් විශේෂිත වූ බාල්ක, ආරක්ෂිත දැල් වැනි සැලසුම් මත පදනම් වූ ආරක්ෂක සලකා බැලීම් සිදු කළ යුතුය.	ඉතා ඉහල
ix.බාදනය පාලනය සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ගයන් ජලාපවහන කළමනාකරණයේදී, ජලය නිස්සාරණය කර අසල ඇති ඇළ දොළ වෙත බෝක්කු හරහා ගෙන යනු ලැබේ. වැසි සමයේදී ජලාපවහන ව්‍යුහයන්ගේ ගලායාම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යා හැකි අතර මෙමගින් ඇළ මාර්ගයන්හි බාදනයට හේතු විය හැක. එබැවින් ස්වාභාවික ඇළ දොළවලට ඇතුළු වන බාදන ප්‍රවාහයන් අවම කිරීම සඳහා ප්‍රවාහ වේග කඩනයන් භාවිතා කිරීම ප්‍රමාණවත් ලෙස සලකා බැලිය යුතුය. අවම කිරීමේ ස්ථානයේ ආසන්නයේ ඇළ දොළ සහ බෝක්කු තිබේ නම් මෙය සැලසුමේ කොටසක් ලෙස ඇතුළත් විය යුතුය.	ඉහළ
vii. හරිත පාරිසරික ලක්ෂණ සලකා බැලීම අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා ජලාපවහන කළමනාකරණය සඳහා ගුරුත්වාකර්ෂණ කාණු වැනි අක්‍රීය තාක්ෂණික ක්‍රම සැලකිල්ලට ගත යුතුය. කාණු අවහිර වීම වැළැක්වීම සඳහා නිවැරදි නළ විෂ්කම්භයන්, සිදුරු විෂ්කම්භයන් සහ එළීමේ කෝණයන් සැලකිල්ලට ගත යුතුය. කාණු ජලය ස්වාභාවික දිය පහරවල් වෙත යොමු කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම් බාදන බලවේග වලට ඔරොත්තු දෙන සැලසුම්, අවසාදිත හසුකර ගැනීමේ පද්ධති වැනි අඩු නඩත්තු ව්‍යුහයන් හා සැලසුම් සැලකිල්ලට ගත යුතුය. ව්‍යුහයන් සඳහා භාවිතා කරන ද්‍රව්‍ය ඉහල කල්පැවැත්මක් සහිතව කාලගුණික තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙන පරිදි ප්‍රවේශමෙන් තෝරා ගත යුතුය. වානේ ව්‍යුහයන් භාවිතා කරන්නේ නම් සැලසුම් විශේෂයෙන් මලකඩ වැළැක්වීමේ තාක්ෂණික ක්‍රම සැලකිල්ලට ගත යුතුය.	ඉහල

10.7 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ සිදුවන බලපෑම් අවම කිරීම

10.7.1 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ අනුකූල වීම සඳහා වන ප්‍රමිතීන්

පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම් කළමනාකරණය හා අවම කිරීම සඳහා වන පියවර සාමාන්‍යයෙන් සෑම ව්‍යාපෘති ස්ථානයකටම පොදු ය. පාරිසරික සහ සමාජීය බලපෑම් අවම කිරීම හා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග සාමාන්‍යයෙන් සියලු නායයාම් අවම කිරීමේ ස්ථාන සඳහා පොදු වේ. මෙම බලපෑම් බොහෝ දුරට ඉදිකිරීමේ කටයුතු වල ක්‍රියාකාරිත්වය හේතු වේ. එබැවින් ඉදිකිරීමේදී වන බලපෑම අවම කිරීම කොන්ත්‍රාත්කරුගේ යුතුකමකි. ඉදිකිරීම් අදියරේදී කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ලංසු පත්‍රිකාවේ ඇතුලත් කර ඇති පාරිසරික, සමාජ, සෞඛ්‍ය සහ ආරක්ෂණ (ES & HS) කළමනාකරණයට අනුකූලව කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතාව කෙසේ විය යුතුද යන්න පිළිබඳව ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය විසින් නිර්දේශ කර ඇත. මෙම කොටස සඳහා අදාළ අංශවල ගුණාත්මක බව දැක්වෙන ප්‍රධාන කොටස් පහත දක්වා ඇත (වගුව 7). විස්තර සඳහා, ESMP ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා යොමු කළ යුතුය.

වගුව 7: පාරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණයට අනුකූල වීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුගේ අවශ්‍යතාවයන් ES & HS

පාරිසරික සමාජයීය කළමනාකරණ සැළසුමට ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් දක්වන එකඟතාවය	අයිතමය	ව්‍යාපෘතිය සඳහා අදාලත්වය
2002. පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණය		

2002.2 1)	වැඩ බිම තුල ගබඩා කිරීම	අතිශයින්ම අදාල වේ (දුම්රිය මාර්ග පිලි
2002.2 2)	ශබ්ධය සහ කම්පන	අතිශයින්ම අදාල වේ (දුම්රිය නිලධාරීන්, අසල නිවාස සහ මගීන්)
2002.2 3)	ගොඩනැගිලි ඉරිතැලීම් සහ හානි සිදුවීම	අදාළ නොවේ
2002.2 4)	අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම	අදාල වේ (කම්කරුවන් සහ මගීන්)
2002.2 5)	කසල බැහැර කිරීම	අතිශයින්ම අදාල වේ (අවට ප්‍රජාව සහ මගීන්)
2002.2 6)	දුවිලි පාලනය	අතිශයින්ම අදාල වේ (අවට ප්‍රජාව, කම්කරුවන් සහ මගීන්)
2002.2 7)	ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සහ කසල ප්‍රවාහනය	අතිශයින්ම අදාල වේ
2002.2 8)	ජලය	අතිශයින්ම අදාල වේ
2002.2 9)	ශාඛ සහ සතුන්	අදාල වේ
2002.2 10)	භෞතික සහ සංස්කෘතිකමය සම්පත්	අදාල නොවේ
2002.2 11)	පාංශු ඛාධනය	අදාල වේ
2002.2 12)	පස සමග මිශ්‍ර වීම	අදාල වේ
2002.2 13)	පොලොව හැරීම	අදාල වේ
2002.2 14)	ගල් කොරි ක්‍රියාකාරකම්	අදාල නොවේ
2002.2 15)	නඩත්තු වාහන සහ යන්ත්‍රෝපකරණ	අදාල වේ
2002.2 16)	මහජන පීඩා	අතිශයින්ම අදාල වේ (අවට ප්‍රජාව සහ මගීන්)
2002.2 17)	උපයෝගීතා සේවා හා පහසුකම්	අතිශයින්ම අදාල වේ
2002.2 18)	දෘෂ්‍ය පරිසරය වැඩිදියුණු කිරීම	අදාල වේ
2002-5. පාරිසරික අධීක්ෂණය	මූලික සමීක්ෂණ (වාතය, ජලය, ශබ්ද, කම්පන, ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණ)	ව්‍යාපෘති විශේෂිත නිරීක්ෂණ සැලැස්ම අධ්‍යයනය
	ඉදිකිරීම් අතරතුර සමීක්ෂණ (වාතය, ජලය, ශබ්ද, කම්පන, ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණ)	ව්‍යාපෘති විශේෂිත නිරීක්ෂණ සැලැස්ම අධ්‍යයනය
	මෙහෙයුම් කාලය තුල වැඩබිම් සමීක්ෂන	ව්‍යාපෘති විශේෂිත නිරීක්ෂණ සැලැස්ම අධ්‍යයනය
	වාර්තා තැබීම හා පවත්වාගෙන යාම	අදාල වේ
2003. **වැඩබිම් කොන්දේසි සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව**		
2003.2	ආරක්ෂක ක්‍රම සංවිධානය සහ සන්නිවේදනය	අතිශයින්ම අදාල වේ (අනාරක්ෂිත බැවුම, බර යන්ත්‍රෝපකරණ)
2003.3	ළමා ශ්‍රමය හා බලකිරීම	අදාල වේ
2003.4	ආරක්ෂාව පිළිබඳ වාර්තා සහ අනතුරු සහ ඒ පිළිබඳ දැනුම්දීම	අදාල විය හැකිය
2003.5	ආරක්ෂක උපකරණ සහ ඇඳුම් පැලඳුම්	අතිශයින්ම අදාල වේ
2003.6	ආරක්ෂක තත්ත්වය පරික්ෂාව	අතිශයින්ම අදාල වේ
2003.7	ප්‍රථමාධාර පහසුකම්	අතිශයින්ම අදාල වේ
2003.8	සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ තොරතුරු සහ පුහුණුව	අතිශයින්ම අදාල වේ
2003.9	යන්ත්‍රෝපකරණ සහ සුදුසුකම් ලත් පුද්ගලයින්	අදාල වේ

අදාල වේ : *ඕනෑම ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයක් සඳහා මෙය අදාල කරගත හැක. (*ESMP)

අතිශයින්ම අදාල වේ : *අදාල ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයට සුවිශේෂී ලෙස නිර්මාණය කරණ ලද පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ සැලසුම් සඳහා තහවුරු කිරීමට කොන්ත්‍රාත්කරු විශේෂයෙන් පාරිසරික ක්‍රමවේදයක් ලෙස අවධාරණය කළ යුතුය.*

අදාල විය හැකිය : *ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන අතරතුර ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයේ අදාල අංශයන් අවදානය යොමු වුවහොත් පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ සැලසුම් මගින් ක්‍රියාත්මක කල හැක.*

අදාල නොවේ : *අනාවරණය වූ කොන්දේසි මත මෙම ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශය ට අදාල නොවේ.*

විකල්ප: *අවශ්‍යතාවයන් මත ක්‍රියාත්මක වේ.*

ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයට සුවිශේෂී වූ අධීක්ෂණ සැලසුම් යොමු කිරීම: *ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයට සුවිශේෂී වූ අධීක්ෂණ සැලසුම්වලට අනුව කොන්ත්‍රාත්කරු අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට බැඳී සිටී.*   ***මූලාශ්‍ර :*** *ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කොන්ත්‍රාත්කරු හා පාරිසරික හා සමාජීය කළමනාකාර සැළසුම සමග ඇති බැඳීම*

10.7.2 නාය ස්ථානයට විශේෂිත හානිය අවම කිරිම

ඉදිකිරීම් කාලය තුළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත ස්ථානීය විශේෂිත අපදා අවම කිරීමේ පියවරයන් පහත සඳහන් පරිදි වේ.*(වැඩිදුර අධ්‍යනය සඳහා වගුව 8: ස්ථානීය ES & HS අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර බලන්න)*

වගුව 8: ස්ථානීය ES & HS අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර

හානි අවම කිරීමේ අයිතමය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අදියර	වගකීම
i.සොහොනක් ගොඩගැනීම හා නැවත භූමදානය කිරීම සොහොන පිහිටා ඇති ප්‍රදේශය තුළ ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කිරීම හැකිතාක් දුරට වළක්වා ගැනීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත්, එම ප්‍රදේශය තුළ අවධානම අවම කිරීමේ කටයුතු සිදු කිරීම අනිවාර්ය වන්නේ නම්, ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට පෙර කොන්ත්‍රාත්කරු, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය (PMU) සහ ග්‍රාම නිලධාරීවරයා එක්ව තත්ත්වය ඇගයීමට ලක් කර සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයක් පිළිබඳ එකඟතාවයකට පැමිණිය යුතුය. එහිදී, අදාළ නීතිමය හා නියාමන අවශ්‍යතා මෙන්ම සංස්කෘතික හා ආගමික සංවේදීතාවන් ද සැලකිල්ලට ගනිමින් සොහොන ගොඩගැනීම හා නැවත භූමදානය කිරීම සම්බන්ධ සියලු කටයුතු එකඟ වූ සැලැස්මට අනුව ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	PMU ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
ii. ප්‍රමුඛ සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව සම්බන්ධ ගැටළු වැඩබිමේ සේවකයින්ට ඉහළ අවදානම් තත්වයන් යටතේ වැඩ කිරීමට සිදු වන බැවින්, ESMP පිළිබඳ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වගකීමේ 2003 වගන්තියේ දක්වා ඇති " සේවා කොන්දේසි සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව " යටතේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ මෙම නිර්දේශයන් නිසි සංවිධානයක් සහ ආරක්ෂක නිරීක්ෂණ ක්‍රමයක් තුළ අනුගමනය කළ යුතුය.ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට පෙර විශේෂ වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කිරීම. • ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට පෙර විශේෂ වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කරන්න. • සම්මත සේවක ආරක්ෂණ ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීම • ආරක්ෂිත සපත්තු, හිස්වැසුම්, ආරක්ෂිත ඇඳුම් ඇස් කණ්ණාඩි වැනි පුද්ගලික ආරක්ෂක උපකරණ (PPE) සැපයීම. • සේවකයින්ට පුහුණු කිරීම් සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ලබා දීම • ප්‍රධාන ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කිරීමට පෙර උපද්‍රව විශ්ලේෂණය සිදු කිරීම සහ හඳුනාගත් එවැනි උපද්‍රව සඳහා ප්‍රමාණවත් අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සැලසුම් කිරීම/සැපයීම. • බඹර කුඩු ආදිය එම ආසන්නයේ පිහිට තිබේ නම්, සේවකයින්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා ඉවත් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කිරීම අනිවාර්ය වේ. • තවද, අස්ථායී බිම්වල අවම කිරීමේ කටයුතු සිදු කිරීම වැසි සමයේදී අධික අවදානමක් සහිත වන බැවින්, වර්ෂාව පවතින කාලයේදී ප්‍රමාණවත් කාල සීමාවක් සඳහා එම කටයුතු නතර කළ යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	PMU ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව

iii. රථවාහන හා ආරක්ෂක කළමනාකරණය කඩිගමුව–ඉහලකෝට්ටේ සහ මහනුවර–කඩුගන්නාව දුම්රිය මාර්ග කොටස් සඳහා විධිමත් රථවාහන හා ආරක්ෂක කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. බැලස්ට් දුම්රිය ධාවනය සහ ඒ ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කරන කාලය තුළ, ක්‍රියාකරුවන්ගේ , දුම්රිය කාර්ය මණ්ඩලය සහ අවට ජනතාවගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය රථවාහන පාලන හා ආරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යා යුතුය. එමෙන්ම, දුම්රිය මාර්ගයේ සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් සහ ඉදිකිරීම් කටයුතුවලට සිදුවිය හැකි බාධා අවම කිරීමට ද විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.සියලු ආරක්ෂක විධිවිධාන ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් සහ එහි අනුමැතිය මත ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර, සකස් කරන ලද රථවාහන හා ආරක්ෂක කළමනාකරණ සැලැස්ම ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය (PMU) විසින් සමාලෝචනය කර අනුමත කිරීමෙන් අනතුරුව පමණක් අදාළ කටයුතු ආරම්භ කළ යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	PMU ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
iv. ද්‍රව්‍ය හා යන්ත්‍රෝපකරණ ප්‍රවාහනය ද්‍රව්‍ය හා යන්ත්‍රෝපකරණ බලපෑමට ලක්වන ප්‍රදේශයට ඉතා ආසන්නව පිහිටි දුම්රිය මාර්ගය ඔස්සේ හෝ ඒ හරහා ප්‍රවාහනය කිරීමට පෙර ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ (SLR) අදාළ බලධාරීන් දැනුවත් කර අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාගත යුතුය. මෙම කටයුතු සඳහා ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය ප්‍රධාන වශයෙන් බැලස්ට් දුම්රිය මඟින් සිදු කරනු ලැබේ. ද්‍රව්‍ය හා යන්ත්‍රෝපකරණ ප්‍රවාහනයේ කාලසටහන පිළිබඳව සියලු සේවකයින් පූර්වයෙන් දැනුවත් කළ යුතු අතර, ප්‍රවාහන කටයුතු සිදු කිරීමේදී දුම්රිය ස්ථාන වේදිකා, දුම්රිය මාර්ග සහ අනෙකුත් දුම්රිය යටිතල පහසුකම්වලට කිසිදු හානියක් සිදු නොවන බව තහවුරු කළ යුතුය. එවැනි හානි වළක්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය සියලු ආරක්ෂක හා පාලන ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	PMU ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
v. පිපිරීම්/පුපුරවා හැරීම් නිසා ගල් කැබලිවලින් සිදුවන තුවාල පිපිරවීම් සිදු කිරීමට පෙර ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ බලයලත් පුද්ගලයන් හට දැනුම්දීම සහ අවසර ලබා ගත යුතු වන අතර දුම්රිය ප්‍රවාහන කාලවලදී සියළු පුපුරවා හැරීමේ කටයුතු නවතා, ආසන්න දුම්රිය ස්ථානය හරහා දැනුම්දීමේ නිවේදන සිදු කළ යුතුය. පිපිරීම්/පුපුරවා හැරීම් නිසා පාෂණ කැබලිවලින් සිදුවන තුවාල සඳහා හදිසි අනතුරු සූදානම් කිරීමේ සැලැස්මක් ස්ථාපනය කිරීම කළ යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
vi. දුම්රිය පීලි ජලයෙන් යටවීම ඉදිකිරීම් කාලයේදී, දුම්රිය පීලි සහ මාර්ගය ජලයෙන් යටවීම අපේක්ෂා කළ හැකිය. මෙම බලපෑම අවම කිරීම සඳහා, කොන්ත්‍රාත්කරු ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීමට පෙර අතිරික්ත ජලය ආසන්න ඇළ හෝ ජල මාර්ගයකට යොමු කරන තාවකාලික මතුපිට සහ උප මතුපිට ජලාපවහන ජාලයක් ඉදි කළ යුතුය.	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vii. ඉදිකිරීම් අතරතුර බාදන බලපෑම් අවම කිරීම වැසි සමයේදී භූමිය පිරිසිදු කිරීම, බෑවුම් නැවත සකස් කිරීම, පාෂාණ කොටස් ඉවත් කිරීම වැනි අවම කිරීමේ කටයුතු වළක්වා ගැනීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. එබැවින්, වියළි කාලයේදී බෑවුම් මත නාය යාම අවම කිරීමේ කටයුතු සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, වැසි සමයේදී බෑවුම් ප්‍රදේශයේ එවැනි ක්‍රියාකාරකම් හැකිතාක් වළක්වා ගත යුතුය. එබැවින් ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමේ අදියරේදී මෙය සලකා බැලිය යුතුය. **තවද අපද්‍රව්‍ය ගලායාම අඩු කිරීම සඳහා රොන්මඩ උගුල් හඳුන්වා දිය යුතුය**	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
viii.ආක්‍රමණික විශේෂ බාදනය පාලනය කිරීමේ ව්‍යුහයන් ලෙස ආක්‍රමණික ශාක විශේෂ භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුය. ශාකමය බාදන පාලනය සඳහා දේශීය ශාක තෝරා ගත යුතු අතර ශාකමය පාලන පියවර සඳහා භාවිතා කරන විශේෂ සඳහා අදාළ බලධාරීන්ගේ අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු

vix. ශබ්දය සහ කම්පන පාලනය ව්‍යුහයන්ට හානි වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා කම්පන ජනනය කරන ක්‍රියාකාරකම් නියමිත සීමාවන් තුළ සිදු කළ යුතුය. ඉදිකිරීම් කටයුතු හේතුවෙන් යටිතල පහසුකම් කෙරෙහි හානි ඉරිතැලීම් සිදුවුවහොත් සුදුසු වන්දි ගෙවිය යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vx. ඉදිකිරීම් අපද්‍රවය බැහැර කිරීම ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් කොන්ත්‍රාත්කරු විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතු වා අතර මෙම භූමිය පිහිටා ඇත්තේ පොදු ස්ථානයක් තුළ ප්‍රසන්න පරිසරයක් සහිත ග්‍රාමීය භූමි ප්‍රදේශයක වේ. එබැවින් එවැනි අපද්‍රව්‍ය ජනනය වුවහොත් සෝදා ඉවත් නොකර නිසි ලෙස ගබඩා කර PMU විසින් අනුමත ක්‍රියා පටිපාටියට අනුව බැහැර කළ යුතුය. ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය දුම්රිය පීලි දෙපස බැහැර නොකළ යුතුය.	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxi. සේවකයින් සඳහා ස්ථානීය සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සේවකයින් විවෘතව මළපහ කිරීම අවම කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් භූමිය තුළ ශ්‍රම බලකාය සඳහා තාවකාලික සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සකස් කළ යුතුය.	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxii. දූවිලි හා වායු පාලන ක්‍රමවේද ඉදිකිරීම් කාලය තුළ ජනනය වන දූවිලි මගින් මගීන්, සංචාරකයින් සහ දුම්රිය නැවතුම්පොලෙහි නිලධාරීන් හට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. තවද ඉහළ බෑවුමේ පිහිටි පදිංචිකරුවන් සිටින අසල නිවාස ජනනය වන දූවිලි අංශු වලින් බලපෑමට ලක් විය හැකිය. එබැවින් අධික දූවිලි හෝ වායු උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් අපේක්ෂා කරන්නේ නම් විශේෂ ආවරන තිර ආදිය භාවිතා කළ යුතුය.	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxiii. ඉදිකිරීම් සඳහා ජලය සහ විදුලිය භාවිතය ඉදිකිරීම් සඳහා ජලය ලබා ගත යුත්තේ අනුමත ස්ථාන වලින් පමණි. කොන්ත්‍රාත්කරු ප්‍රධාන විදුලි මාර්ගයෙන් විදුලිය භාවිතා කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම්, ඔවුන්ට දැනුම් දී අවශ්‍ය අවසරය ලබා ගත යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxiv. වැඩ කරන වේලාවන්, අධික අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් යටතේ වැඩ කිරීම සහ දෘශ්‍යතාව අඩු තත්ත්වයන් යටතේ වැඩ කිරීම ඉදිකිරීම් කටයුතු දිවා සහ රාත්‍රී යන කාල දෙකෙහිම සිදු කළ යුතු වන අතර සවස 6 න් පසුව ඉදිකිරීම් කටයුතු කිරීම ආරක්ෂිත ගැටළු හේතුවෙන් කිසිදු හේතුවක් මත නිර්දේශ නොකරයි.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
vxv. යටිතල පහසුකම් මත බලපෑම PMU හි අනුමැතියට අනුව ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීමට පෙර දුරකථන, විදුලිය සහ ජල මාර්ග ස්ථානගත කළ යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxvi. ඉදිකිරීම් අතරතුර මනා ලෙස භූමිය පවත්වා ගැනීම දෘශ්‍ය දූෂණය අවම වන පරිදි පවත්වා ගත යුතුය	ව්‍යාපෘති භූමිය සූදානම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxvii. සේවක හැසිරීම් සංග්‍රහය කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් එකඟ වූ ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් පවත්වාගෙන යාමෙන් ශ්‍රම බලකාය සහ ගැමියන්, දුම්රිය ස්ථානයේ නිලධාරීන්, මගීන් සහ සංචාරකයන් අතර ඇති විය හැකි ආරවුල් වළක්වා ගත යුතුය. විශේෂයෙන්ම පොදු නාන සහ රෙදි සෝදන ස්ථාන වැනි හවුල් සම්පත් භාවිතා කරන විට ශ්‍රම බලකාය සහ සිසුන් සහ විශ්ව විද්‍යාලයේ කාර්ය මණ්ඩලය අතර ඇති විය හැකි ආරවුල් වළක්වා ගත යුතුය.	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
vxviii. සර්ප දෂ්ට කිරීම්, විෂ සහිත කෘමීන් දෂ්ට කිරීම් කළමනාකරණය සහ හදිසි අනතුරු මගින් හදිසි කළමනාකරණය	ඉදිකිරීම් කාලය තුළ	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු

සර්ප දෂ්ට කිරීම් සහ විෂ සහිත කෘමීන් දෂ්ට කිරීම් සඳහා නිසි හදිසි කළමනාකරණ පද්ධතියක් (සර්ප දෂ්ට කිරීම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය, වැඩ කරන අතරතුර ආරක්ෂිත සපත්තු, සර්ප දෂ්ට කිරීමකදී ප්‍රථමාධාර, රෝහල්ගත කිරීම සහ සර්ප දෂ්ට කිරීම් කළමනාකරණ පහසුකම් ඇති නිවැරදි රෝහලට ඇතුළත් කිරීම ඇතුළුව) හඳුන්වා දිය යුතුය. මෙවැනි ස්ථානවල අනතුරු බහුලව දක්නට ලැබේ. මෙම ස්ථානය සඳහා අනෙකුත් අනතුරු සඳහා නිසි හදිසි කළමනාකරණ ඒකකයක් (ප්‍රථමාධාර පහසුකම්, ආරක්ෂක අයිතම, රෝහල්ගත කිරීමේ පහසුකම් සහ ප්‍රවාහන පහසුකම්) පවත්වාගෙන යා යුතුය.		

10.7.3 ස්ථානයට අදාල විශේෂිත අධීක්ෂණ තත්ත්වයන්

ඉදිකිරීම් අදියර තුළ පහත සඳහන් අධීක්ෂණ සැලැස්ම නිර්දේශ කර ඇත. මීට අමතරව ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වගකීම පිළිබඳ සඳහන් කළ යුතු නිරීක්ෂණ ක්‍රියා පටිපාටිය ද ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිරිපත් කරණ ලද ඉල්ලුම්පත තුළ ඔහුගේ නිපුණතා පිළිබඳ අදාළ ලේඛන සමඟ ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු වන ESMP වැඩපිළිවෙළ යොමු කරණු ඇත. ESMP සඳහා වන පිරිවැය වෙනම ගෙවුම් අයිතමයක් ලෙස දැක්විය යුතුය. තෝරාගත් ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ ක්‍රම පිළිබඳ ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එය PMU ඒකකය මගින් අනුමත කිරීමට නියමිතය.(වැඩිදුර අධ්‍යානය සඳහා වගුව 9: පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණ සැලසුම; ඉදිකිරීම් අදියර)

වගුව 9: පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණ සැලසුම; ඉදිකිරීම් අදියර

අධීක්ෂණ අවශ්‍යතාවය	පරාමිතීන්	වාර ගණන				
		ස්ථාන අංකය.231	ස්ථාන අංකය.232	ස්ථාන අංකය.233	ස්ථාන අංකය.234	ස්ථාන අංකය.235
i. මූලික නිරීක්ෂණ	ජලයේ ගුණාත්මකභාවය	වරක් *	වරක් *	-	වරක් *	-
	ඉදිකිරීම් සිදු කිරීමට පෙර දුම්රිය ස්ථානයේ පෙර ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණය	වරක් *	වරක් *	-		-
	භූමියේ සිදුවන කම්පන	වරක් *	වරක් *	-	වරක් *	-
	වායු ගුණාත්මකභාවය: වායු අංශු	වරක් *	වරක් *	-	වරක් *	-
	පසුබිම් ශබ්දය මැනීම	වරක් *	වරක් *	-	වරක් *	-
ii. ඉදිකිරීම් අතරතුර	ජලයේ ගුණාත්මකභාවය	වැසි සමයේදී ජලයේ පෙනුමේ සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදුවුවහොත්				
	අවදානම් ගොඩනැගිලි වල පූර්ව ඉරිතැලීම් නිරීක්ෂණය	ඉදිකිරීම් අතරතුර සැලකිය යුතු විස්ථාපනයක් දක්නට ලැබේ නම් **		-	-	-
	භූමියේ සිදුවන කම්පන	විදුම් යන්ත්‍රෝපකරණ, විදුම් වැඩ, හෝ භූ කම්පන ජනනය කරන ඕනෑම කාර්යයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී *		-	-	-
	ඉදිකිරීම් වල දී ඇති වන ශබ්දය	අධික ශබ්ද උත්පාදන කාලවලදී මසකට වරක් *		-	-	-
	වායු ගුණාත්මකභාවය: වායු අංශු	මසකට වරක් *		-	-	-
iii. වාහන මගින් සිදුවන විමෝචනය	සියලුම යන්ත්‍රෝපකරණ/වාහන මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා අදාළ වන පරිදි විමෝචන පාලන පරීක්ෂණ සහතිකය ලබා තිබිය යුතුය - උපදේශක පාර්ශවයේ ස්ථානීය ES නිලධාරියා විසින් පරීක්ෂා කළ යුතුය.					
iv. අධීක්ෂණ ආයතනය	*මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ලියාපදිංචි සහතික සහිත ස්වාධීන අධීක්ෂණ ආයතනයක් මගින් ඉරිතැලීම් පරීක්ෂණ හැර අනෙකුත් පරීක්ෂණ සඳහා යොදාගත යුතුය.					

	**වයාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය :PMU විසින් පිලිගනු ලබන විශ්වාසී ආයතනයක් මගින් ඉරිතැලීම් පරීක්ෂණ කල යුතුය
v. වාර්තා කිරීමේ අවශ්‍යතා	**ජල මාර්ග වල ජලයේගුණාත්මකභාවය** – 2019 අංක 01 දරණ ජාතික පාරිසරික (පරිසර ජල තත්ව) රෙගුලාසි සමඟ සැසඳීම **අධි අවදානම් ගොඩනැගිලි පිළිබඳ පූර්ව ඉදිකිරීම් ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණය** - වෘත්තීමය වාර්තාව **පොළවේ සිදුවන කම්පනයන්** - යන්ත්‍ර සූත්‍රවලින් ඇති වන පොළවේ කම්පනයන්,ඉදිකිරීම් අතරතුර හා වාහන වලින් ඇතිවන කම්පනයන්, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ප්‍රමිතීන්ට අනුව **වට පිටාවෙන් ඇති වන ශබ්දය මැනීම** - මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අංක 924.1 1996 මැයි 23 දින විශේෂ ගැසට් පත්‍රය **වායු ගුනාත්මකභාවය සම්බන්ධ කරුණු** - ශ්‍රී ලංකා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අංක 1562/22 2008 අගෝස්තු 15 - විශේෂ විවේදනයේ සඳහන් අවම වායුගුණ තත්ත්වයන්

11. පදිංචි ජනතාව සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන - පවත්වා ඇති හෝ පැවැත්වීමට නියමිත උපදේශන සේවාවන්

11.1 මහජන උපදේශන

ඉහලකෝට්ටේ දුම්රිය ස්ථානයේ තාක්ෂණ නිලධාරී එච්.ජී.ජේ. රූපසිංහ මහතා නායයෑම් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් පද්ධතිය, අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සහ අරමුදල් යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. ඔහු අවම කිරීමේ කටයුතුවල වැදගත්කම පිළිගත් අතර ව්‍යාපෘතියට පූර්ණ සහයෝගය සහ දායකත්වය සපයන බව ප්‍රකාශ කළේය.

11.2 දැනුවත් කිරීම් සඳහා සම්බන්ධ වූ පාර්ශවකරුවන් උපදේශනවලදී ලබා දුන් නිර්දේශ හෝ එකඟතාවන් (ඇමුණුම II බලන්න)

24 බී දුනුගම මාලියද්ද ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ ග්‍රාම නිලධාරිනී ආර්.සී.අයි.කේ. රත්නායක මහත්මිය ස්ථාන අංක 231 සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. ඇය අවම කිරීමේ කටයුතුවල අවශ්‍යතාවය පිළිගෙන, ව්‍යාපෘතිය සඳහා පූර්ණ සහයෝගය ලබාදෙන බව ප්‍රකාශ කළාය.

මොරගොල්ල මහකන්ද ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ ග්‍රාම නිලධාරී ඩබ්ලිව්.කේ.ආර්.කේ. රණසිංහ මහතා ස්ථාන අංක 232 සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. ඔහු අවම කිරීමේ කටයුතුවල අවශ්‍යතාවය පිළිගෙන, ව්‍යාපෘතිය සඳහා පූර්ණ සහයෝගය ලබාදෙන බව ප්‍රකාශ කළේය.

වේරළුගොල්ල ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ ග්‍රාම නිලධාරී කේ.ජී.ඩී.පී. කොරලේආරච්චි මහතා ස්ථාන අංක 233 සහ 234 සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. ඔහු අවම කිරීමේ කටයුතුවල අවශ්‍යතාවය පිළිගෙන, ව්‍යාපෘතිය සඳහා පූර්ණ සහයෝගය ලබාදෙන බව ප්‍රකාශ කළේය.

ඉහළමුදලිවත්ත ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ ග්‍රාම නිලධාරිනී කේ.ජී.යූ. තිලකරත්න මහත්මිය ස්ථාන අංක 235 සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී.ඔවුහු අවම කිරීමේ කටයුතුවල අවශ්‍යතාව පිළිගත් අතර ව්‍යාපෘතියට තම පූර්ණ සහයෝගය ලබා දෙන බව ප්‍රකාශ කළහ.

12. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමට අවශ්‍ය යෝග්‍යතා , කැමැත්ත ප්‍රකාශනය , එකඟතාව සහ අනුමත කිරීම්

වගුව 10: බාධා ඉවත් කර ගැනීම්, විරෝධතා නොමැති බව, කැමැත්ත සහ අනුමත කිරීම්

අවශ්‍යතාවය / අනුමත කිරීම / ආයතනය	ව්‍යාපෘතියට අදාළත්වය
12.1 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමට දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට සිදුවනු ඇති අතර මෙහිදී මහ ඇමති වරයා සහ දිස්ත්‍රික්කයේ වගකිව යුතු ආයතන සහභාගී වන දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව හමුවේ ව්‍යාපෘති යෝජනා ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ නිලධාරියෙකු ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ විස්තර කරමින් එහි විවිධ පාරිසරික සහ සාමාජයීය ගැටළු ආදිය ගැන කරුණු ඉදිරිපත් කරණු ඇත. මෙම ගැටළු සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා පවත්වමින් මෙම රැස්වීමේදී ගනු ලබන නිර්දේශ

	මෙම පාරිසරක සහ සමාජයීය කළමනාකරණ සැලසුම ක්‍රියාවට නංවන විට සැලකිල්ලට ගැනෙනු ඇත.
සැලසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය	මෙම ව්‍යාපෘතියට මාවනැල්ල සහ යටිනුවර පළාත් පාලන ආයතනයේ සැලසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය.
12.2 ව්‍යාපෘතියට අදාළ රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගේ අනුමැතිය	
මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	බැවින් දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ.
වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	වන රක්ෂිත වෙන්කිරීම් කලාපයක යටතේ හෝ තුළ මෙම ව්‍යාපෘති වැඩබිම පිහිටා නොමැති බැවින් වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය අවශ්‍ය නොවේ.
භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය	භූමි, පාෂාණ හා ඛනිජමය සුන්බුන් ප්‍රවාහනය හා බැහැර කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාරයාංශයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය (අවශ්‍යනම් පමණි)
මාවනැල්ල සහ යටිනුවර ප්‍රාදේශීය සභාව	අපද්‍රව්‍ය සහ ශාක අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා මාවනැල්ල සහ යටිනුවර ප්‍රාදේශීය සභාවල අනුමැතිය ලබාගනු ඇත.
ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	ව්‍යාපෘති භූමියේ විදුලිබල සැපයුම සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයෙන් අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ.
ජාතික ශාක නිරෝධායන සේවය	ජෛව ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය කරන ලද බැවුම් අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ශාක හෝ බීජ ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කළ යුත්තේ 1999 අංක 35 දරණ පැලෑටි සංරක්ෂණ පනත යටතේ කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙනුවෙන්, අතිරේක අධ්‍යක්ෂක ජාතික ශාක නිරෝධායන සේවය, කටුනායක වෙතින් නිකුත් කරන ලද ශාක ආනයන බලපත්‍රයක අධිකාරිය යටතේ සහ එහි කොන්දේසි වලට අනුකූලවය.
12.3 පෞද්ගලික ඉඩම් හිමිකරුවන්ගෙන් අනුමැතිය ලබාගැනීම/නෛතික බැදීම/ විරුද්ධත්වයක් නොමැති වීම	
ඉඩම් හිමිකරුවන් (දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව, පෞද්ගලික ඉඩම් හිමියන්)	ඉඩම් හිමිකරු සහ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අධිකාරිය අතර නීත්‍යානුකූලව ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීම, ව්‍යුහයන් ඉවත් කිරීමට, ඉඩමට ප්‍රවේශ වීමට, ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ දිගුකාලීන නඩත්තු කටයුතුවල නිරත වීමට කිසිදු විරෝධයක් නොදක්වන බවට එකගතාවය ලබා ගත යුතුය.

අනුමැතීන් ලබා ගැනීම යොජිත කාල රාමුව වගු අංක 11න් දක්වා ඇත.

වගුව 11: අනුමැතීන් ලබාගැනීම සඳහා නියමිත කාල රාමුව

අනුමැතීන්	මාසය 1				මාසය 2			
	සතිය1	සතිය2	සතිය3	සතිය4	සතිය1	සතිය2	සතිය3	සතිය4
ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම දිස්ත්‍රික් ලේඛම් කාර්යාලයේ අනුමැතිය අයදුම් කිරීම ව්‍යාපෘති සාකච්ජාව අදහස් වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුමත කිරීම								
සැළසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය **අයදුම් කිරීම** ව්‍යාපෘති සාකච්ජාව අදහස් වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුමත කිරීම								

රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ අනුමැතිය අයදුම්පත බාරදීම දක්වන අදහස් වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුමැතීන්								
වෙනත් අනුමැතීන් භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශයේ ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය (අවශ්‍යතාවය අනුව)								
ඉඩම් හිමිකරුවන්ගේ අනුමැතිය/කැමැත්ත ලබාගැනීම								

13. දුක්ගැනවිලි වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ යාන්ත්‍රණය

මෙම ව්‍යාපෘති යේ බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රජාව සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් දුක්ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා උපදේශකවරුන් වන PMU හි ES නිලධාරි වරයා වගබලා ගත යුතුය. (*යොමුකිරීම: දුක්ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා නිර්දේශිත ක්‍රියා පටිපාටිය සඳහා පරිසර හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව) පරිසරය*

14. තොරතුරු අනාවරණය කිරීම

පහත දැක්වෙන ආයතන සහ සංවිධාන අනුව ලකුණු කරණ ලද වගුව 12 ආකෘතිය මගින් ES තොරතුරු අනාවරණය කිරීම PMU හි වගකීම වේ.

වගුව 12: තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ යෝජිත සැළැස්ම

තොරතුරු	යෝජිත ආයතන	තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමවේදය
i. ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කිරීම (ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශයේ තොරතුරු, සැලසුම් හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදය)	දිස්ත්‍රික් CEA, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය,දුම්රිය ස්ථානාධිපති, වෙනත් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නියොජිත ආයතන, ජා.ගො.ප.ආ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය, AIIB	රැස්වීම්, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව.ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම සම්බන්ධ වාර්තා සැපයීම, අනුමැතීන් හා එකඟතා
ii. පාරසරික හා සාමාජීය කළමනාකරණ සැලසුම	දිස්ත්‍රික් CEA, දුම්රිය ස්ථානාධිපති, AIIB	රැස්වීම්, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව.ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම සම්බන්ධ වාර්තා සැපයීම, අනුමැතීන් හා එකඟතා
iii. ප්‍රගති වාර්තා (මූලික අදියරේදී හා ඉදිකිරීම් අතරතුර)	දිස්ත්‍රික් CEA, AIIB හා වෙනත් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නියොජිත ආයතන	ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම්, විශේෂ රැස්වීම්, අදාල වාර්තා භාර දීම.
iv. කම්කරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය හා සුරක්ෂිතභාවය පාරිසරික යෝග්‍ය බව අදාල ඉදිකිරීම් භූමියේ සුපරීක්ෂණය	දිස්ත්‍රික් CEA, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, පොලීසිය, රජයේ ඉඩම් හිමියන්, ග්‍රාම නිලධාරී, ජා.ගො.ප.ආ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයල AIIB වෙනත් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නියොජිත ආයතන	වාචික හා අවිවාචික (ලිඛිත) සන්නිවේදනය, ආදාල වාර්තා භාරදීම
v. ES කාරණාවලට අදාළව ගත් තීරණ සහ ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම්	දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, පොලිසිය, රජයේ ඉඩම් හිමියන්, ග්‍රාම නිලධාරී, NBRI දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය , AIIB සහ අදාළ පාර්ශවයන් සුදුසු පරිදි	රැස්වීම්, අදාල වාර්තා භාර දීම.
vi. දුක්ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය	අදාළ පාර්ශව, AIIB	රැස්වීම්, වාචික හා අවිවාචික (ලිඛිත) සන්නිවේදනය

වගුව 13: තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා සම්බන්ධ කරගත් ආයතන සහ නිලධාරීන්

දිනය	ආයතනය	තොරතුරු සඳහා සම්බන්ධ වන නිලධාරියා
28/03/2026	ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව	ඩී. පී.සී.පී. කරුණාරත්න මහතා, ස්ථානාධිපති – බලන දුම්රිය ස්ථානය

ඇමුණුම 1: ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ සහ අදහස් විමසීම් සිදුකරණ අතරතුර ලබාගත් ඡායාරූප

ස්ථාන අංක 232 හි ඉහළ අවදානම් නිවසේ හිමිකරුගේ දියණිය වන රසිකා දිල්රුක්ෂි මහත්මිය සමඟ පැවති සාකච්ඡාව

එච්.ජී.ජේ. රූපසිංහ මහතා (තාක්ෂණ නිලධාරී, ඉහලකොට්ටේ දුම්රිය ස්ථානය) සමඟ පැවති සාකච්ඡාව

ස්ථාන අංක 232 හි මධ්‍යම අවදානම් නිවසේ හිමිකරු වන සිරිල් අබේවික්‍රම මහතා සමඟ පැවති සාකච්ඡාව

ඇමුණුම II: පාර්ශවකරුවන් සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡා තුලදී අනාවරණය වූ විශේෂ කරුණු : කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය

ආයතනය	සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීගේ නම සහ තනතුර	ඉදිරිපත් වූ සැලකිය යුතු කරුණු
මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	එම්.එම්.ඒ.අයි. ජනක මහතා, පළාත් අධ්‍යක්ෂ, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මධ්‍යම පළාත.	✓ ව්‍යාපෘති ය සඳහා අයදුම්පත පිරවීමට සහ එය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා මූලික තොරතුරු ප්‍රශ්නාවලියක් (BIQ) අවශ්‍ය වේ. ✓ හදිසි ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස නායයෑම් වලින් ඇති වන අවදානම අවම කිරීමට ව්‍යාපෘති ය අදහස් කරන බැවින්, ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රමුඛතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතිය අවශ්‍ය නොවේ. ✓ ව්‍යාපෘති ය ආරම්භ කිරීමට පෙර අවම කිරීමේ නාය යාම අවම කිරීමට අවශ්‍ය බව සඳහන් කර ඉල්ලීමක් කළ යුතුය. ✓ අවම කිරීමේ කටයුතු නියමිත ව්‍යාපෘති යක් තුළ නොමැතිව සංවේදී ප්‍රදේශය ක ක්‍රියාත්මක කරන්නේ නම් අවම කිරීමේ කටයුතු පාලනය කරනු ලැබේ.
මාර්ග සහ කාර්ය ඒකකය දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව	ඊ.එම්.එස්.පී.කේ. දීගල මහතා , ප්‍රධාන ඉංජිනේරු	✓ මෙම ප්‍රදේශය ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ අධිකරණ බල ප්‍රදේශය යටතේ පවතී.

		✓ SLR ය මේ සඳහා කිසිදු විරෝධයක් නොමැති අතර අවම කිරීම ඉතා අවශ්‍ය බව පවසයි. ✓ ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමට පෙර කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් විස්තරාත්මක ව්‍යාපෘති සැලැස්ම සහ කාල උපලේඛන SLR වෙත ලබා දිය යුතු අතර, කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් PMU සහ SLR අතර මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගත යුතුය. ✓ අනෙකුත් මතු වූ කරුණු • කම්කරුවන් ආරක්ෂක ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ඔහුගේ උපදෙස් සහ මගපෙන්වීම් පිළිපැදිය යුතුය. • වෙනත් මාර්ග ප්‍රවේශයක් නොමැති ස්ථාන සඳහා ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කොන්ත්‍රාත්කරුවගේ ඉල්ලීම් අනුව සිදු කෙරේ. • ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් දුම්රිය ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය, කොඩි කරුවන්ගේ වැටුප් සහ SLR වෙතින් සපයන ලබන අනෙකුත් සම්පත් සඳහා වූ වියදම් ඇතුළු සියලු වියදම් දරනු ලැබේ. • අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයෙන් අනතුරුව ව්‍යාපෘතිය නිසි ලෙස භාර දිය යුතුය. • අවම කිරීමෙන් පසු SLR විසින් නඩත්තු කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ. • ඉදිකිරීම් අතරතුර කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් පුද්ගලික ආරක්ෂක උපකරණ භාවිතා කළ යුතු බව අවධාරණය කෙරේ. • සෑම විටම, කොන්ත්‍රාත්කරුවා දුම්රිය ප්‍රවාහනය සඳහා ආරක්ෂිත සහ පහසු ගමන් මාර්ගයක්, ගමනාගමන ආරක්ෂක ක්‍රමයන්, බාධක, කොඩි කරුවන් සහ කොඩිකරුවන් සහ රාත්‍රී වැඩ සඳහා, විදුලි පහන් සහ ආලෝකකරණය සැපයිය යුතුය. • කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් තාවකාලික වැසිකිළි පහසුකම් භාවිතා කළ යුතුය. • සේවා යටිතල පහසුකම් ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවයේ අධීක්ෂණය යටතේ ප්‍රතිස්ථාපනය කළ යුතුය. ✓ ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය/කැණීම් ද්‍රව්‍ය මහජනයාට/ගමන් කරන්නන්ට කරදරයක් නොවන ලෙස බැහැර කළ යුතු බවද සඳහන් කෙරේ.

ඇමුණුම III: රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගෙන් සහ පාරිසරික ආයතනවලින් අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා යෝජිත ක්‍රියා පටිපාටිය.

1. **පරිසර නිෂ්කාශනය සඳහා දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් යෝජිත අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය**

i. SLR විසින් පිළිගත යුතු නිර්මාණය: ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය විසින් අවශ්‍ය අනුමැතිවල ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ඉල්ලීමක් සමඟ SLR වෙත සවිස්තරාත්මක ව්‍යාපෘති වාර්තාව ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. එමෙන්ම PMU විසින් ඉහත ලේඛන සකස් කළ යුතු අතර ඒවා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ මාර්ග හා වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවට ලේඛන ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

ii. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ මාර්ග හා වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් යෝජනාව ඇගයීමට ලක් කර ව්‍යාපෘති සාකච්ඡාවට කැඳවිය හැකිය. PMU විසින් අවශ්‍යතාවයට අනුව අවශ්‍ය සාකච්ඡාව ලබා දිය යුතුය.

iii. SLR හි අනුමැතිය මත, ස්ථානයට ප්‍රවේශ වීම, ව්‍යුහයන් ඉදි කිරීම සහ අවම කිරීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා SLR සහ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය අතර එකඟතාවයක් අත්සන් කිරීම කරනු ලබයි.

ඇමුණුම IV: අධ්‍යන කණ්ඩායම

නම	තනතුර	කාර්යභාරය
එස්. එම්. ඒ.එස් දිසානායක	ජ්‍යේෂ්ඨ පරිසර විද්‍යාඥ /පරිසර අංශය /NBRO	ජ්‍යේෂ්ඨ පරිසර විද්‍යාඥ
ප්‍රභාත් ලියනාරච්චි	විද්‍යාඥ / පරිසර අංශය /NBRO	පරිසර විද්‍යාඥ
ඒරන්දොඹගේ .ජී.	ව්‍යාපෘති සහකාර	ජනවිකාස දත්ත රැස් කිරීම/වාර්තාව සකස් කිරීම

ඇමුණුම V: යොමු ලැයිස්තුව

1. සාමාන්‍ය පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ නායයෑම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘති ය සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුගේ බැදීම් -AIIB
2. පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව - ශ්‍රී ලංකාවේ නායයෑම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය -AIIB
3. නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් රාමුව - ශ්‍රී ලංකාවේ නායයෑම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය -AIIB
4. කෘෂිකර්ම, ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු, පශු සම්පත් සංවර්ධනය, වාරිමාර්ග හා ධීවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් ගස් කැපීම (පාලන) පනත
5. සංගණන හා සංඛ්‍යාලේඛන වාර්තාව (2012), ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව